

Strateški program
znanstvenih istraživanja
i razvoja
Staroslavenskoga instituta

2021.–2025.

Staroslavenski institut
Demetrova 11, 10 000 Zagreb
OIB: 15291942541
Mrežne stranice: www.stin.hr
e-adresa: info@stin.hr
(Urbroj:677/2020 od 18. prosinca 2020.)

Sadržaj

I. Uvod

II. Svrha osnivanja i djelatnost *Staroslavenskoga instituta*

II.1. Razlozi i povijest osnivanja *Staroslavenskoga instituta*

II. 2. Djelatnost *Staroslavenskoga instituta*

II. 2. i) Prva desetljeća djelovanja Instituta

II. 2. ii) Djelatnost Instituta u novije doba

III. Raščlamba znanstvenoga potencijala *Staroslavenskoga instituta* i njegova položaja u znanstvenom i poslovnom okruženju (vizija, misija *Staroslavenskoga instituta*)

III.1. Smjerovi razvoja znanstvenog potencijala Instituta

III.2. Položaj Instituta u znanstvenom okruženju

III.2.i) u Hrvatskoj

III.2.ii) u europskim i svjetskim razmjerima

III.3. SWOT/TOWS raščlamba znanstvenoga potencijala i njegova položaja u znanstvenome i poslovnome okruženju

III.3.A. Znanstvenoistraživačka djelatnost

III.3.B. Diseminacija

III.3.C. Javno djelovanje

III.3.D. Poslovni vidovi Instituta

IV. Strateški (opći) ciljevi *Staroslavenskoga instituta* (čije se ostvarenje očekuje do kraja razdoblja 2016.–2020.)

IV.1. u području znanstvene djelatnosti te s njom povezane tehnoloških i informacijsko-dokumentacijskih djelatnosti čije se težište odvija unutar Instituta

IV.1.i) u području znanstvenih istraživanja

a) *Znanstveni centar izvrsnosti za hrvatsko glagoljštvo* (voditelj unutar Odjela za jezična istraživanja)

b) Odjel za *Rječnik crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije*

c) Odjel za hrvatskoglagoljsku književnost u europskome okruženju

d) Odjel za povijest i kulturu hrvatskoga glagoljštva

IV.1.ii) u području tehnoloških i informacijsko-dokumentacijskih djelatnosti

IV.1.iii) u području suradnje

IV.2. u stručnim djelatnostima, ponajprije usmjerenima na učinkovitu diseminaciju i

popularizaciju hrvatskoga glagoljštva i istraživanja toga područja

IV.2.i) u području izdavačko-nakladničke djelatnosti

IV.2.i) a) Općenito

IV.2.i)b) *Slovo*

IV.2.ii) u području (općega) javnoga djelovanja

IV.3. u području uprave i organizacije, pravne uređenosti i materijalne infrastrukture Instituta

IV.3.i) u pogledu omjera znanstvenih i neznanstvenih radnih mjesta

IV.3.ii) u pogledu strukture organizacijskih sastavnica

IV.3.iii) u pogledu upravljačke strukture i njezine učinkovitosti

IV.3.iv) u pogledu pravne uređenosti

IV.3.v) u području materijalne infrastrukture

V. znanstvene teme koje *Staroslavenski institut* namjerava istraživati s detaljnim programom rada i posebnim ciljevima za svaku temu

V.1. Odjel za jezična istraživanja

V.1.i. *Znanstveni centar izvrsnosti za hrvatsko glagoljštvo* (ugovor traje do kraja 2024. godine)

V.1.ii. Znanstvenoistraživački projekt HRZZ-a: »Interdisciplinarni pristup hrvatskoglagoljskomu misalu na primjeru *Misala kneza Novaka* (akr. NOMIS)«, 1. veljače 2020. – 31. siječnja 2024.

V.2. Odjel za *Rječnik crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije*

V.3.i. Odjel za hrvatskoglagoljsku književnost u europskome okružju

V.3.ii. Istraživački projekt IP-2019-04 Hrvatske zaklade za znanost *Istraživanje starije hrvatskoglagoljske zborničke baštine*

V.4. Odjel za povijest i kulturu glagoljaštva

VI. plan organizacijskoga razvoja Staroslavenskoga instituta

VI.1. Ustroj radnih mjesta Staroslavenskoga instituta

VII. najvažniji strateški ciljevi za predmetno razdoblje

VIII. praćenje uspješnosti provedbe strateškoga programa

I. Uvod

Staroslavenski institut pripada skupini javnih znanstvenih instituta humanističkih znanstvenih disciplina, a kao znanstvena pravna osoba upisana je u sudski registar i Upisnik znanstvenih organizacija koje vodi Ministarstvo znanosti i obrazovanja.

Institut je središnje mjesto istraživanja hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika, hrvatskoglagoljske pismenosti i književnosti te hrvatskoga glagoljaštva u cjelini.

Osnovne su karakteristike Staroslavenskoga instituta određene pravnim i drugim aktima koji se odnose na ukupnu znanstvenu djelatnost u Republici Hrvatskoj:

- *Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*¹
- *Nove boje znanja: Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije*. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. 2015. (u nastavku teksta: *Strategija*)
- *Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja* (Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj. 2017., NN 28/2017).

U oblikovanju ovoga strateškoga programa u obzir su uzeti pravni akti koje je donio Staroslavenski institut, kao i dokumenti koje su donijela druga tijela, a odnose se na bitne odrednice Instituta, ponajprije na stjecanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti i postupak reakreditacije započetog 2013. godine. Riječ je o sljedećim dokumentima:

- *Statut Staroslavenskoga instituta* (Staroslavenski institut, 29.5.2014., Urbroj: 179-2/14)
- *Pravilnik o uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti, uvjetima za reakreditaciju znanstvenih organizacija i sadržaju dopusnice* (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. 2010., NN 83/2010)
- *Izješće stručnoga povjerenstva u postupku reakreditacije*. Studeni-prosinac 2013. (posebice poglavlje: Preporuke stručnog povjerenstva akreditacijskom savjetu Agencije za znanost i visoko obrazovanje)
- *Akreditacijska preporuka Agencije za znanost i visoko obrazovanje u postupku reakreditacije Staroslavenskoga instituta*. (Zagreb, 17. ožujka 2014.; Klasa: 640-02/13-02/0003, Urbroj: 355-06-0214-7)
- *Obrazac za ocjenjivanje kriterija, Staroslavenski institut, Zagreb*. AZVO, ispunjen tijekom reakreditacijskoga postupka Staroslavenskoga instituta 2013.

Plan i poslovi vezani za nekretninu koja je sjedište Staroslavenskoga instituta, naime gornjogradsku palaču Škrlec-Balbi, oblikovani su u skladu s propisanim u:

- *Rješenje (incipit: Utvrđuje se da Palača Škrlec-Balbi s povijesnim bunarom [...] imaju svojstvo kulturnog dobra)*. (Uprava za zaštitu kulturne baštine, Ministarstvo kulture. 2003., Urbroj: 532-10-1/8(JB)-03-2)

te različitim pravnim i drugim relevantnim dokumentima kojima se uređuje briga o nepokretnim kulturnim dobrima Republike Hrvatske, kako u redovno vrijeme tako i u vrijeme nakon zemljotresa 22. ožujka 2020.

II. Svrha osnivanja i djelatnost *Staroslavenskoga instituta*

II.1. Razlozi i povijest osnivanja *Staroslavenskoga instituta*

S početkom XX. stoljeća započelo je institucionalizirano prikupljanje i znanstveno istraživanje hrvatskoglagoljskih spomenika. Biskup dr. Anton Mahnić u Krku, sjedištu svoje biskupije i glagoljaškome središtu, 1902. osnovao je *Staroslavensku akademiju* sa zadatkom da njeguje i promiče crkvenoslavenski jezik i glagoljicu te bogoslužje na tom jeziku i pismu. Svoju je zadaću Akademija poglavito ispunjavala objavljivanjem važnih izdanja glagoljskoga nasljeđa. Nakon što je tijekom Prvoga svjetskoga rata i posebno tijekom razdoblja između dvaju svjetskih ratova djelovanje Akademije bilo otežano, 1939. je posve zamrlo.

¹ Dokument je dostupan na: <https://www.zakon.hr/z/320/Zakon-o-znanstvenoj-djelatnosti-i->, pristup: 10.6.2017.

Zahvaljujući mons. dr. Svetozaru Ritigu, koji je o Akademiji vodio brigu još od kasnih 1920-tih, njezino je djelovanje obnovljeno 1948. Od 18. ožujka 1952. institucija je preimenovana u *Staroslavenski institut*, a nakon različitih ga je oblika postojanja, Vlada Republike Hrvatske *Uredbom o podjeli Hrvatskoga filološkoga instituta, Zagreb* (6.12.1996., NN 103/1996.) ustrojila kao samostalni javni znanstveni institut te kao takav djeluje do danas.

Još od vremena uspostave Staroslavenskoga instituta i ravnateljstva dr. Ritiga, Institut djeluje u prostorijama gornjogradske palače Škrlec-Balbi.

II. 2. Djelatnost *Staroslavenskoga instituta*

Staroslavenski je institut jedina institucija u svijetu kojoj je u očistu znanstveno istraživanje ukupne hrvatskoglagoljske baštine, tj. hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika i glagoljice u Hrvata te pripadajuće pismenosti, književnosti i kulture.

Svoj je značaj u okviru akademske i opće javnosti Institut potvrdio činjenicom da je (tadašnje) Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta 2014. donijelo odluku kojom Institut postaje nositelj *Znanstvenoga centra izvrsnosti za hrvatsko glagoljaštvo* (u nastavku teksta: ZCI). Štoviše, na osnovi pozitivne ocjene rada ZCI-ja u prvom petogodišnjem razdoblju rada (2014. – 2019.), novom je odlukom Ministarstva znanosti i obrazovanja odlučeno da ZCI nastavlja s radom u razdoblju 2019. – 2024.

II. 2. i) Prva desetljeća djelovanja Instituta

Prva su desetljeća rada Instituta bila obilježena opsežnim i intenzivnim radom na prikupljanju snimaka hrvatskih crkvenoslavenskih tekstova čiji se izvornici nalaze na brojnim mjestima u Hrvatskoj i svijetu, te na izgradnji papirnoga korpusa hrvatskih crkvenoslavenskih tekstova. Time se na jednome mjestu uspjela prikupiti uvjerljivo najveća zbirka preslika hrvatskoglagoljskih tekstova koja sadrži sve poznate istraživački važne tekstove. Pored toga, sustavno su filološki i s drugih gledišta istraživani hrvatskoglagoljski tekstovi.

Kada je krajem 1980-tih glavnina prikupljačkog posla dovršena, težište je rada preneseno na istraživanje crkvenoslavenskoga jezika, ponajprije u znanstvenom polju filologije. Tako je određeno i Člankom 4. netom spomenute osnivačke *Uredbe o podjeli Hrvatskoga filološkoga instituta, Zagreb* (Čl. 4.), prema kojemu zadaci Instituta uključuju ponajprije filološka znanstvena istraživanja hrvatske crkvenoslavenske pismenosti i književnosti, a onda i s njima povezana druga polja humanističkoga znanstvenoga područja i stručni rad te objavljivanje ishoda znanstvenih istraživanja i stručnoga rada.

II. 2. ii) Djelatnost Instituta u novije doba

Najveći se udio ukupnih institutskih istraživanja nastavlja odvijati u području filologije, što ne čudi s obzirom na to da je glavni predmet istraživanja Instituta kultura zasnovanu na (glagoljskoj) pismenosti. No, daleko od toga da se raspon relevantnih znanstvenih istraživanja tu iscrpljuje. Još od početaka svoga znanstvenog djelovanja, Institut posvećuje pozornost povijesti i liturgici, likovnosti i glazbi, te drugim vidovima složene hrvatskoglagoljske kulture.

Napori kojima je cilj hrvatskoglagoljsku kulturu istraživački obuhvatiti iz svih relevantnih perspektiva intenzivirani su posljednjih petnaestak godina, što je očito i u tome što su u institutsku istraživačku zajednicu prihvaćeni povjesničar i liturgičar. Nakon odlaska ranije paleografa u mirovinu, 2019. godine je zaposlen mladi paleograf, a planira se i zapošljavanje znanstvenog novaka – asistenta u području kulturologije, tj. informatičkih znanosti u području kulture.

Tematski se istraživačko zanimanje Instituta širi u dva glavna smjera. Jedan se odnosi na srednjovjekovnu hrvatsku (a onda i europsku) latiničnu pismenost i s njom povezanu (književnu i drugu) kulturu. Drugi se odnosi na hrvatskoćirilično nasljeđe koje zaslužuje više istraživačke pozornosti no što je trenutno prima. S obzirom na isprepletenost hrvatskoglagoljske i hrvatskoćirilične pismenosti i kulture, kada se za to stvore uvjeti, Institut ostaje otvoren za

sustavan iskorak i u to područje istraživanja. Navedenim se dvama smjerovima širenja istraživačkoga zanimanja otvara put za modifikaciju područja istraživanja u složenu i vrlo zanimljivu pojavu hrvatske povijesne višepismenosti i višejezičnosti te na njima zasnovane kulturne povijesti i kulturnoga identiteta.

Pored središnje, znanstvenoistraživačke djelatnosti, Institut njeguje i nekoliko srodnih polja djelovanja. Tako već desetljećima pojedini institutski znanstvenici održavaju visokoškolske kolegije iz područja hrvatskoga glagoljaštva na više sveučilišta (u Zagrebu, Splitu, Osijeku, Puli, Mostaru).

Nakon što je u dosadašnjem razdoblju stvorene određene bitne predispozicije za razvoj i promicanje znanstvenoistraživačke djelatnosti u digitalnome okružju, tijekom peterogodišnjeg razdoblja na koji se odnosi ovaj dokument prisutnost se Instituta u digitalnom okružju kani ojačati, i to u dva smjera. Jedan se odnosi na dokumentacijsku i knjižničnu informacijsko-računalnu infrastrukturu kojoj je svrha pospješivanje i olakšavanje znanstvenoistraživačkog rada Instituta. Drugi se odnosi na digitalnu prisutnost Instituta i njegova djelovanja u području obrazovanja, kulture i javnog prostora uopće. Potonjem je svrha promicanje vjerodostojnih znanja o hrvatskome glagoljaštvu i njegovu mjestu u okviru hrvatske kulturne povijesti i identiteta kao i njegovih višestrukih potencijala u suvremenom dobu.

Od svojih je početaka Institut njegovao suradnju domaćih i inozemnih istraživača hrvatskoglagoljske baštine. S obzirom na promjene u znanstvenoj djelatnosti, Institut nastoji – gdje i kada je to moguće – formalizirati istraživačke i stručne suradnje s tuzemnim i inozemnim znanstvenicima, stručnjacima i institucijama.

Pored toga, Institut njeguje suradnju s udrugama i tijelima lokalne zajednice, posebno na područjima koja su povijesno povezana s hrvatskoglagoljskim nasljeđem, a sve kako bi znanja o hrvatskome glagoljaštvu bila dostatno i primjereno zastupljena u javnom prostoru.

III. Raščlamba znanstvenoga potencijala Staroslavenskoga instituta i njegova položaja u znanstvenom i poslovnom okruženju (vizija, misija Staroslavenskoga instituta)

III.1. znanstveni potencijal Instituta

U stalnom je središtu zanimanja znanstvenih istraživanja koja se odvijaju u Institutu hrvatsko glagoljsko nasljeđe i hrvatsko glagoljaštvo u ukupnoj svojoj kulturnoj i povijesnoj složenosti.

Upravo je zbog složenosti povijesnih i kulturnih svojstava hrvatskoga glagoljaštva potencijal razvoja znanstvenih istraživanja višesmjeran, a u njegovu se okviru okvirno mogu prepoznati dvije dimenzije. Jedna se odnosi na postupno širenje područja predmeta istraživačkoga zanimanja s hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika i glagoljične pismenosti na ćirilichnu pismenost te unutarne odnose unutar hrvatskoga glagoljaštva te hrvatske povijesne višejezičnosti i višepismenosti. Druga se dimenzija odnosi na ukupni povijesni i kulturni okvir u kojemu hrvatskoga glagoljaštva te hrvatske višejezičnosti i višepismenosti.

Uzimajući u obzir obje dimenzije može se reći da Institut – nakon što je već postigao status referentnoga središta za istraživanje hrvatske glagoljice (u svjetskim razmjerima) – ima potencijal postati i referentni centar za istraživanje hrvatskoćirilichne pismenosti i na njoj zasnovane kulture te ključna točka mreže istraživača i institucija koji istražuju različite vidove hrvatske povijesne višejezičnosti i višepismenosti te s njima povezanih sastavnica hrvatske kulturne povijesti.

III.2. položaj Instituta u znanstvenom okruženju

III.2.i) u Hrvatskoj

Institut je središnje i referentno mjesto znanstvenoga istraživanja hrvatske glagoljice i hrvatskoga glagoljaštva u hrvatskoj akademskoj zajednici.

Okružje znanstvenih istraživanja koja se provode u Institutu ima više sastavnica. Jednu čine djelatnosti pojedinih filoloških katedri visokoobrazovnih institucija u zemlji u kojima se poučavaju starocrkvenoslavenski jezik, glagoljica i hrvatskoglagoljska baština (Sveučilišta u Zagrebu, Zadru, Splitu, Rijeci, Puli, Osijeku), budući da znanstvenici koji obavljaju pripadajuću nastavu redovito usporedno objavljuju i ishode svojih znanstvenih istraživanja iz područja hrvatskoga glagoljaštva. Navedene institucije, ponajprije zbog svoga naglaska na nastavi i s njom povezanih poslova, nemaju uvjeta za provođenje sustavnih istraživanja i stručnih poslova koja su nužno istodobno, dugotrajna i višedisciplinska ili interdisciplinarna. Za razliku od toga, iako su pojedini znanstvenici Instituta pa i desetljećima angažirani u sveučilišnoj nastavi, glavnina je institutske znanstvene djelatnosti posvećena poslovima poput sljedećih:

- leksikografskih i korpusnih istraživanja i poslova stvaranja korpusa hrvatskih crkvenoslavenskih tekstova i stvaranja *Rječnika crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije*
- sustavnih i usporednih gramatičkih istraživanja hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika
- sustavnih i usporednih istraživanja iz područja književnosti i tekstologije (književna povijest, književna kritika, književnoteorijska istraživanja, istraživanja usmjerena na pojedine skupine i vrste hrvatskih crkvenoslavenskih tekstova, komparativna istraživanja)
- izrade tekstoloških izdanja glagoljskih, latiničnih i ćirilichnih spomenika; objavljivanja transliteracija, faksimila, fototipskih i digitalnih izdanja glagoljskih, latiničnih i ćirilichnih spomenika
- sustavne paleografske obrade i istraživanja ranije nepročitanih i već pročitanih hrvatskoglagoljskih tekstova
- višedisciplinarna i interdisciplinarna istraživanja sveukupne pojave hrvatskoga glagoljaštva

Drugu sastavnicu akademskoga okružja u zemlji čine s jedne strane filološka istraživanja srednjovjekovnoga i novovjekovnoga jezika Hrvata koja se provode na Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje te HAZU-u, a s druge strane različita jedno-, više- i interdisciplinarna istraživanja hrvatskoga srednjovjekovlja i novovjekovlja koja se provode na (nefilološkim) znanstvenim

institucijama poput Hrvatskoga instituta za povijest, Instituta za povijest umjetnosti, Instituta za etnologiju i folkloristiku, Hrvatskoga državnoga arhiva, Državnoga arhiva u Pazinu i drugih. U tim institucijama hrvatsko glagoljaštvo može biti tema istraživačkoga zanimanja, ali se ono ne postavlja kao glavni interes pojedinih istraživanja. Ipak, različita pojedinačna istraživanja navedenih i sličnih znanstvenih institucija mogu dati ishode korisne za istraživanja hrvatskoga glagoljaštva.

III.2.ii) u europskim i svjetskim razmjerima

U pogledu predmeta istraživanja (tj. hrvatskoga glagoljaštva) Institut ostaje jedinstvena znanstvena institucija u hrvatskim, europskim i svjetskim razmjerima. U određenim se istraživanjima znanstvena aktivnost Staroslavenskoga instituta nadopunjuje s aktivnostima pojedinih institucija u inozemstvu, ali se znanstvena djelatnost ni s jednom od njih ne preklapa.

U pogledu filoloških i srodnih informacijsko-dokumentacijskih tema, djelatnost se Staroslavenskoga instituta nadopunjuje znanstvenom i stručnom brojnih znanstvenih institucija, a među njima:

- Institut za crkvenoslavenske studije Akademije znanosti Češke republike (češ. *Slovanský ústav Akademie věd České republiky*), Prag, Češka – rječničarstvo, istraživanja u području književnosti i tekstologije
- *Institut za makedonski jezik »Krstе Misirkov«* (mak. ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК »КРСТЕ МИСИРКОВ«), Skopje, Makedonija – u području leksikologije i gramatičkih istraživanja
- Ćirilometodski znanstveni centar Bugarske akademije znanosti (bug. Кирило-Методиевски научен център на Българска академия на науките), Sofija, Bugarska – u području ćirilometodskih, gramatičkih i tekstoloških istraživanja
- Fakultet za slavensku filologiju Sveučilišta »Sv. Kliment Ohridski« (bug. Факултет по славянски филологии, Софийски университет »Св. Климент Охридски«), Sofija, Bugarska – u području tekstoloških i drugih filoloških istraživanja
- Institut za slavistiku Bečkoga sveučilišta (njem. *Institut für Slavistik der Universität Wien*), Beč, Austrija – u području tekstoloških istraživanja
- Slavistički institut Ruske akademije znanosti (rus. ИНСТИТУТ СЛАВЯНОВЕДЕНИЯ И БАЛКАНИСТИКИ, Российская академия наук), Moskva, Rusija – u području tekstoloških istraživanja

Također, znanstvenici Staroslavenskoga instituta aktivno surađuju s pojedinim udruženjima znanstvenika ili djeluju unutar takvih udruženja. Tako je veliki udio ukupnoga broja znanstvenika učlanjen u udruženja poput Matice Hrvatske i Hrvatskoga filološkoga društva. Pojedine skupine institutskih znanstvenika, ovisno o svojoj glavnoj temi istraživanja, njeguju žive veze s različitim specijaliziranim udruženjima znanstvenika. Primjerice, institutski su znanstvenici koji stvaraju RCJHR aktivni članovi sljedećih udruženja ili s njima na određenim poslovima surađuju:

- i) Komisija za crkvenoslavenske rječnike Međunarodnoga komiteta slavista
- ii) Međunarodno društva za povijesnu leksikografiju i leksikologiju (eng. *The International Society for Historical Lexicography and Lexicology*, akr. ISHLL),
- iii) Europsko udruženje za leksikografiju (eng. *European Association for Lexicography*, akr. EURALEX).

Institutski znanstvenici posvećeni istraživanju hrvatskoglagoljske književnosti aktivni su članovi sljedećih udruženja:

- i) Biblijske komisije Međunarodnoga slavističkog komiteta
- ii) Europskoga udruženja za biblijske studije (eng. *European Association of Biblical Studies*, akr. EABS)
- iii) Društvo za crkvenu povijest (eng. *Ecclesiastical History Society*)

III.3. SWOT/TOWS raščlamba znanstvenoga potencijala i njegova položaja u znanstvenome i poslovnome okružju

Primjenjujući tzv. SWOT/TOWS raščlambu različiti se utjecaji koji, unutar Instituta ili izvana, pozitivno ili negativno utječu na mogućnosti ostvarenja (strateških i drugih) ciljeva, mogu razvrstati na sljedeći način:

III.3.A. Znanstvenoistraživačka djelatnost:

i) snage

- **uhodana sustavna i dugoročna filološka istraživanja hrvatskoglagoljaškoga nasljeđa kojih je dosadašnji ishod vrlo velik udio ukupnih spoznaja u tom području**

Posebice zahvaljujući nizu izvanrednih pojedinaca koji su kroz povijest Instituta predvodili njegovu znanstvenu djelatnost, Institut u (svjetskim) slavističkim, posebno paleoslavističkim krugovima, uživa status referentnoga središta za sva znanstvena i stručna pitanja vezana za hrvatsko glagoljštvo.

Od početaka se rada Instituta posebna pozornost poklanja sustavnom razvoju jezičnih (ponajprije gramatičkih i leksikografskih), književnih i paleografskih istraživanja.

- **isprepletenost istraživačkih grupa (visoka učestalost prisutnosti istog istraživača na dva ili više istraživačkih projekata)**

Na početku razdoblja na koje se odnosi ovaj dokument Institut je nositelj *Znanstvenoga centra izvrsnosti za hrvatsko glagoljštvo* i dvaju znanstvenoistraživačkih projekata koje podržava Hrvatska zaklada za znanost, a tu je još šest institutskih projekata. Gotovo svi institutski znanstvenici surađuju u barem dva od navedenih istraživačkih poslova. Takvom se organizacijom pospješuje prijenos stečenih spoznaja i prokušanih istraživačkih metoda s jednoga na drugi istraživački pothvat.

- **snažna skupina istraživača filologa**

Institut od svojih početaka održava snažnu skupinu filoloških istraživača. Od 13 stalno zaposlenih na početku razdoblja na koje se odnosi ovaj dokument, 10 ih je steklo stupanj doktora znanosti iz polja filologije.

Kada se uzme u obzir da je u osnovi sveukupnoga hrvatskoglagoljskog kulturnog nasljeđa hrvatski crkvenoslavenski jezik i glagoljično pismo, te da je kao glavni zadatak Instituta sustavno istraživanje toga nasljeđa, struktura se znanstvenoga osoblja ne može držati neprimjerenom. Upravo zahvaljujući količini do sada obavljenoga filološkoga znanstvenoistraživačkoga posla može se reći da je Institut spreman za proširenje raspona znanstvenih polja unutar humanističkoga područja, ali i (po potrebi) ulazak u interdisciplinarno znanstveno područje.

- **posjed istraživačkoga materijala, tj. uvjerljivo najveće zbirke dokumenata hrvatskoglagoljskoga nasljeđa (u presliku na više medija)**

Institut posjeduje:

- zbirku fotopreslika i fotografija: 606 glagoljskih te ćirilskih i drugih srednjovjekovnih kodeksa i tiskanih knjiga (nekoliko desetina tisuća stranica)
- zbirka mikrofilmova: 647 glagoljskih i drugih srednjovjekovnih kodeksa i tiskanih knjiga (nekoliko desetina tisuća snimaka)
- zbirka od 152 slušne vrpce hrvatskoga glagoljaškoga pjevanja
- zbirka od 35 faksimila i pretisaka, uglavnom reprezentativnih rukopisnih i tiskanih kodeksa (uključujući inkunabule)
- kartoteka od oko 30 000 kartica biblijskih čitanja iz poznatih hrvatskoglagoljskih spomenika

- kartoteka korpusa pripremljenoga za stvaranje RCJHR-a: oko 420 000 kartica složenih po mjestu u ekscerpiranome izvoru i oko 400 000 kartica složenih po azbučno poredanim lemmama te oko 69 000 kartica grčko-hrvatskokrkvenoslavenskoga indeksa i oko 213 000 kartica latinsko-hrvatskokrkvenoslavenskoga indeksa
- zbirka odljeva najvažnijih glagoljskih natpisa u hodniku Instituta
- Od netom navedenih izvora, sljedeći postoje i u digitalnome obliku:
 - i) popis 712 izvora (hrvatskoglagojskih rukopisnih i tiskanih spomenika (uključujući kamene natpise) s pridruženim kratkim opisom spomenika i popisom poznatih mjesta čuvanja kopija te popisom poznatih izdanja i djelomičnom sekundarnom literaturom,
 - ii) 22 212 PDF stranica iz 267 izvora,
 - iii) kartoteka korpusa pripremljenoga za stvaranje RCJHR-a složenih po mjestu u ekscerpiranome izvoru,
 - iv) PDF oblik prvih 22 sveščića RCJHR-a,
 - v) zbirka od 35 faksimila i pretisaka,
 - vi) kartoteka od oko 30 000 kartica biblijskih čitanja,
 - vii) zbirka minijatura *Hrvojeva misala* i dijela minijatura *Hvalova zbornika*,
 - viii) 23 CD-a (različitoga materijala),
 - ix) 11 dijapozitiva,
 - x) snimke 25 odljeva kamenih spomenika s glagoljskim natpisima,
 - xi) zbirka transliteracija glagoljskih rukopisa (u začetku),
 - xii) gotovo 4 000 snimaka glagoljskih slova gotovo svih hrvatskoglagojskih spomenika do XIII. st.,
 - xiii) zbirka od 152 digitalno presnimljenih slušnih vrpca,
 - xiv) materijal vezan za paleografsko istraživanje *Kijevskih listića*: prijepis teksta na model tzv. trokutaste glagoljice i okrugle glagoljice te pomoću fonta ustrojenog prema slovima *Kijevskih listića* s transliteracijom na latinicu i popisom mjera svakog od oko 4 000 slova toga spomenika.

- **posjed knjižnoga fonda (sekundarne i primarne literature) namijenjenoga istraživanjima koji uključuje ključna i nerijetko teško dostupna djela paleoslavističke literature**

Institutska knjižnica od 1952. godine sustavno izgrađuje knjižni fond namijenjen različitim vidovima istraživanja ponajprije hrvatskoga glagoljaštva, a zatim i hrvatskoćirilicnoga nasljeđa, odnosno hrvatske povijesne višepismenosti i višejezičnosti te paleoslavistike i medievistike općenito.

Knjižni fond sadrži oko 13 000 naslova monografija, posebnih otisaka i dr. te oko 500 naslova časopisa od kojih se 80-ak aktivno nabavlja (zbirka časopisa broji oko 8000 sveščića).

ii) slabosti:

- **malen broj znanstvenika u odnosu na istraživačke potrebe**

Jedna je od glavnih nedostataka Instituta, a možda i glavni, manjak znanstvenika za sve istraživačke i druge poslove koje Institut prihvaća da treba obavljati ili da bi bilo dobro da ih obavlja.

Taj se nedostatak očituje na brojne načine, a posebno kao manjak znanstvenoga osoblja za stvaranje RCJHR-a te kao manjak (definirane skupine) znanstvenika za obavljanje sustavnih nefiloloških istraživanja.

Manjak se znanstvenoga osoblja još snažnije osjeća u postojećim okolnostima manjka neznanstvenoga osoblja koje bi moglo brinuti o poslovima kao što su unos hrvatskoglagojskih tekstova u računalne baze podataka ili nakladničko-izdavačku djelatnost, budući da postojeći znanstvenici silom prilika preuzimaju i obavljanje takvih poslova.

- **manjak znanstvenoga osoblja za stvaranje RCJHR-a, posebno urednika**

Praksa izrade znanstvenih referentnih rječnika, kakav je i RCJHR, pokazuje da je najmanji broj suradnika na takvom zadatku pet, od čega dvoje urednika. Posljednjih desetak godina, skupina koja stvara RCJHR broji manje od pet stalno zaposlenih znanstvenika, a to je stanje stalno sve više ugrožavalo nastavak rada na stvaranju tog rječnika.

Nakon što je u prethodnom petogodišnjem razdoblju stalno zaposlen 1 urednik RCJHR-a i jedna znanstvena suradnica, čime je ublažen već kritičko smanjen broj suradnika na navedenom radu, u petogodišnjem je razdoblju na koje se odnosi ovaj dokument potrebno učiniti još tri poboljšanja u području predmetne grupe znanstvenika. Prvo, potrebno je zaposliti (barem) još jednog suradnika na stvaranju RCJHR-a. Drugo, potrebno je pronaći drugoga urednika RCJHR-a među postojećim zaposlenicima Instituta ili među mogućim kandidatima izvan Instituta. Treće, potrebno je postići daljnji napredak prema primjerenom vrednovanju znanstvene leksikografije u svim relevantnim akademskim okružjima, a ponajprije se tu misli na uvjete za postizanje znanstvenih zvanja. U potonjem je u prethodnom razdoblju učinjen značajan korak time što je pravilnik o postizanju znanstvenih zvanja prepoznao rad na znanstvenim rječnicima kao znanstveni rad, no potrebno je nastaviti napore da stvaranje znanstvenih rječnika bude u potpunosti vjerodostojno vrednovano kako bi se osigurao

- **nedostatno definirana mreža nefiloloških istraživanja**

Taj je nedostatak u izravnoj vezi s dvama činjenicama. Jedna je već spomenuti manjak znanstvenika, a druga se odnosi na naravni slijed vrsta znanstvenih istraživanja. Naime, u osnovi je hrvatskoglagoljskoga nasljeđa pismenost, iz čega slijedi da je Institut u prvim desetljećima svoga djelovanja s pravom najviše ulagalo u filološka istraživanja i poslove prikupljanja spomenika hrvatskoglagoljskih tekstova te u stvaranje reprezentativnoga korpusa tih tekstova.

Kako je povećan skup filoloških znanja o hrvatskome glagoljstvu tako su stvoreni bolji preduvjeti za nastavak i pojačanje napora da se nastave i štoviše obujmom povećaju istraživanja koja nisu (primarno ili uopće) filološka, poput: liturgike, paleografije, hrvatskoglagoljskoga pjevanja te iz područja (kulturne i crkvene) povijesti. No, kako su već neko vrijeme otežani uvjeti zapošljavanja u znanosti, a zbog složenosti je i zahtjevnosti istraživanja hrvatskoglagoljskih tema potencijalnih kandidata uvijek vrlo ograničen broj, izgradnja mreže nefiloloških istraživanja otežano napreduje.

- **nedovoljna i nedovoljno institucionalizirana međunarodna znanstvena suradnja Instituta**

Može se očekivati da bi istraživanja koja se provode u Institutu mogla imati koristi od življe međunarodne suradnje. Budući da se već dulje vrijeme može primijetiti nedostatna istraživačka povezanost sa znanstvenicima iz inozemstva, čini se da je u razdoblju koje slijedi potrebno uložiti više pozornosti na poticanje takve suradnje.

Također, međunarodna je znanstvena suradnja koju pojedini znanstvenici Instituta, pa i Institut u cjelini, njeguju s brojnim znanstvenicima iz inozemstva, najčešće nije ni na kakav način formalizirana, pa je onda i nedostatno vidljiva u okviru različitih izvješća o institutskoj znanstvenoj djelatnosti.

iii) **prilike:**

- **u hrvatskoj akademskoj zajednici ne postoji referentni centar za istraživanje hrvatskoćirilične pismenosti i na njoj zasnovane kulture**

S obzirom na povezanost hrvatske glagoljske i ćirilične pismenosti, Institut ima potencijal, pa i zadaću u svoje očiste zanimanja življe uključiti hrvatsku ćiriličnu pismenosti, tim više što potonja pismenost nije izravno istraživačko područje nijedne druge znanstvene institucije.

- **u akademskoj domaćoj i stranoj akademskoj zajednici ne postoji druga institucija koja se intenzivno bavi hrvatskim glagoljaštvom**

Činjenica da u akademskoj zajednici ne postoji druga institucija koja se cjelovito i sustavno bavi hrvatskoglagoljskim nasljeđem Institutu omogućuje da se stalno sve više profilira kao referentno znanstvenoistraživačko i stručno središte za ukupnu pojavu hrvatskoga glagoljaštva.

- **u hrvatskoj akademskoj zajednici ne postoji ključna točka mreže istraživača i institucija koji istražuju različite vidove hrvatske povijesne višejezičnosti i višepismenosti**

Hrvatska je (kulturalna) povijest pismenosti i jezika složena pojava. Osnovni je predmet institutskoga istraživanja – tj. sveukupno hrvatskoglagoljsko nasljeđe – zasigurno među zahtjevnijim (u pogledu raspona složenosti i specifičnosti znanja kojima istraživač mora raspolagati) i manje poznatim sastavnicama te povijesti. Stoga se Institut pojavljuje kao potencijalno neuralgična točka istraživanja ukupne iznimno zanimljive pojave hrvatske višejezičnosti i višepismenosti kulturne povijesti.

- **u hrvatskoj akademskoj zajednici ne postoji stožerna znanstvena institucija za istraživanje hrvatske kulturne povijesti**

Na netom se spomenutu priliku naslanja i potencijal Instituta da postane jedna od stožernih znanstvenih institucija u pogledu istraživanja ukupne hrvatske kulturne povijesti, jer su u suvremenom javnome prostoru i suvremenim raspravama unutar akademske zajednice teme vezane za supostojanje različitih jezika, pisama i kultura iznimno relevantne. Istraživanja koja Institut u tom okviru ima potencijal provoditi mogu biti vrijedan doprinos tim akademskim raspravama, budući da je hrvatskoglagoljski korpus tekstova i pripadajuća kultura stožerna sastavnica hrvatske kulturne povijesti, a zbog (hrvatskoga crkvenoslavenskoga) jezika i (glagoljskoga) pisma glavnini je akademske zajednice gotovo nedostupan. Činjenica da je već desetljećima upravo taj korpus tekstova glavni predmet istraživačkog djelovanja Staroslavenskoga instituta, čini taj institut praktički nenadomjestivim i time strateški važnim u okviru istraživanja hrvatske kulturne povijesti.

iv) prijetnje:

- **izostanak dopuštenja novoga zapošljavanja znanstvenika i nemogućnost da se izgradi primjerena piramidalna struktura znanstvenih radnih mjesta**

Uskrata dopuštenja uspostavljanja novih radnih mjesta u znanosti sa sobom je donijela više poteškoća: neizvjesne su mogućnosti nastavka stvaranja RCJHR-a, otežana je uspostava mreže nefiloloških istraživanja, a uz to je i vrlo otežana mogućnost uspostave primjene piramidalne hijerarhije znanstvenih radnih mjesta koja je jedna od učinkovitih pospješitelja motiviranosti za znanstveni rad.

Zbog toga se – gdje se i kada se moglo - već u prošlom petogodišnjem razdoblju pribjegli resistematizaciji svih raspoloživih koeficijenata u svrhu uspostave novih znanstvenih radnih mjesta. U razdoblju na koje se odnosi ovaj dokument nastojat će se učiniti što više u smislu uspostave piramidalnije hijerarhije znanstvenih radnih mjesta.

- **manjak potencijalnih mladih istraživača**

Zbog činjenice da istraživanja hrvatskoglagoljskih tema te tema hrvatske ćirilice kao i višepismenosti i višejezičnosti zahtijevaju širok raspon znanja i sposobnosti, izbor je potencijalnih kandidata za pridruživanje institutskoj znanstvenoj zajednici sužen. Zbog toga se događa da se istraživač za određeno područje istraživanja traži godinama pa i više od desetljeća.

Taj se nedostatak može nastojati nadoknaditi ustrajnim traganjem za potencijalnim kandidatima među studentima, ponajprije onima kasnijih studijskih godina.

- **teška oštećenost zgrade sjedišta Staroslavenskoga instituta i s time povezana višegodišnja izmještenost znanstvene djelatnosti na drugu lokaciju**

Činjenica višegodišnjeg boravka znanstvenika na privremenoj lokaciji (Ekonomski institut u Zagrebu) može negativno utjecati na unutarnju povezanost istraživačkih skupina kao i kolektiva u cjelini. Zbog navedenog je iznimno važno u razdoblju na koje se odnosi ovaj dokument posebnu pozornost posvećivati redovitoj i učinkovitoj komunikaciji u okviru (manjih) istraživačkih skupina ali i u okviru ukupnog kolektiva.

Znanstvenoistraživačka djelatnost:

unutarnji utjecaji (unutar Instituta)	Snage <ul style="list-style-type: none"> - uhodana sustavna i dugoročna filološka istraživanja hrvatskoglagoljskoga nasljeđa - isprepletenost istraživačkih grupa (visoka učestalost prisutnosti istog istraživača na dva ili više istraživačkih projekata) - snažna skupina istraživača filologa - posjed istraživačkoga materijala, tj. uvjerljivo najveće zbirke dokumenata hrvatskoglagoljskoga nasljeđa - posjed značajnoga knjižnoga fonda koji uključuje i teže dostupna ključna djela paleoslavističke literature 	Slabosti <ul style="list-style-type: none"> - malen broj znanstvenika u odnosu na znanstvenoistraživačke potrebe - nedostatno definirana mreža nefiloloških istraživanja i nedostatno definirana skupina istraživača usmjerenih ponajprije na nefilološke vidove hrvatskoga glagoljaštva - manjak znanstvenoga osoblja za stvaranje RCJHR-a, posebno urednika - nedovoljna i nedovoljno institucionalizirana međunarodna znanstvena suradnja Instituta
vanjski utjecaji (iz okružja Instituta)	Prilike <ul style="list-style-type: none"> - ne postoji druga institucija koja se intenzivno bavi hrvatskim glagoljaštvom - ne postoji referentni centar za istraživanje hrvatskoćirilične pismenosti i na njoj zasnovane kulture - ne postoji stožerna znanstvena institucija za istraživanje hrvatske kulturne povijesti - ne postoji ključna točka mreže istraživača i institucija koji istražuju različite vidove hrvatske povijesne višejezičnosti i višepismenosti 	Prijetnje <ul style="list-style-type: none"> - izostanak dopuštenja novoga zapošljavanja znanstvenika i nemogućnost da se izgradi primjerena piramidalna struktura znanstvenih radnih mjesta - manjak potencijalnih mladih istraživača zbog činjenice da institutska istraživanja zahtijevaju širok raspon znanja i sposobnosti - teška oštećenost zgrade sjedišta Staroslavenskoga instituta i s time povezana višegodišnja izmještenost znanstvene djelatnosti na drugu lokaciju

III.3.B. Diseminacija:

i) snage:

- **postojanje nakladničko-izdavačke djelatnosti: institutski znanstveni časopis *Slovo*, nizovi knjiga**

Institutski časopis *Slovo* neprekidno izlazi kao godišnjak od početka djelovanja Instituta, točnije od 1952., a do početka razdoblja na koji se odnosi ovaj dokument posljednji je objavljen br. 65(2015.). Međunarodnoga je karaktera, orijentiran na objavljivanje izvornih znanstvenih članaka na svim slavenskim i svjetskim jezicima. Teme su ponajprije hrvatskoglagoljske, a onda i druge iz paleoslavističkoga područja istraživanja. Svrstan je u kategoriju a1 hrvatskih znanstvenih časopisa, a cjelovit je sadržaj svih brojeva časopisa *Slovo* od 2007. godine slobodno dostupan na

portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske *Hrčak*. Osamdesetak se primjeraka časopisa *Slovo* razmjenjuje za vrijedne inozemne i tuzemne časopise i knjige.

Slovo je indeksirano u više sekundarnih i tercijarnih baza podataka: *Modern Languages Association Directory of Periodicals* (MLA), *International Medieval Bibliography* (IMB), *Sociological abstract*, *Bibliographie linguistique – Linguistic Bibliography* (BL), *Linguistic and Language Behavior Abstracts* (LLBA), *European Reference Index for the Humanities* (ERIHPLUS), *Bibliographie biblique informatisée de Lausanne* (BiBIL), *Humanities International index* (Ebsco) i *Scopus*.

Institut je 2010. godine pokrenuo dva knjižna niza u cilju poticanja objavljivanja monografija, kritičkih izdanja, faksimila i ponovnih izdanja: *Bibliotheca glagolitica croatica* i *Spomenici*.

Zahvaljujući *Slovu* i dvama nizovima knjiga naši i drugi znanstvenici imaju priliku redovito te na lako dostupnom i uglednom mjestu objavljivati relevantne radove za područje hrvatskoga glagoljaštva što značajno doprinosi učinkovitoj diseminaciji unutar akademske zajednice.

ii) slabosti:

- nedostatak uređenih i uhodanih izdavačko-nakladničkih postupaka

Nakon što je krajem prethodnoga razdoblja ustanovljen pravilnik kojim se uređuje institutska izdavačko-nakladnička djelatnost, u razdoblju na koje se odnosi ovaj dokument potrebno je uspostaviti i uhodati uređene izdavačko-nakladničke postupke kako bi ta institutska djelatnost bila maksimalno učinkovita.

- nedostatak stručnog osoblja koji bi mogli obavljati nakladničko-izdavačku djelatnost

Pored prethodno navedenog nedostatka, u obavljanju nakladničko-izdavačke djelatnosti odmaže činjenica da Institut nema stručnog osoblja zaduženoga za obavljanje te djelatnosti već praktički sav posao obavljaju znanstvenici i pored njih voditeljica knjižnično-dokumentacijske službe. Ta okolnost značajno doprinosi mogućnosti stvaranja frustracije kod osoba koje sudjeluju u obavljanju navedene djelatnosti uzrokovane preopterećenošću i činjenicom da značajan udio radnoga vremena, znanja i energije ulažu u poslove koji nisu u području stručnosti očekivane za obavljanje poslova njihova radnog mjesta.

iii) prilike:

- suradnja, po mogućnosti stalna, s profesionalnim nakladničkim i izdavačkim kućama može svesti zahtjeve izdavačko-nakladničke djelatnosti na prihvatljiviju mjeru

Institut je svjestan potrebe da zadrži i njeguje izdavačko-nakladničku djelatnost. S obzirom na manjak resursa (ponajprije neznanstveniškoga osoblja) za zadovoljenje ukupnih zahtjeva uredno vođene nakladničko-izdavačke djelatnosti, Institut treba (i dalje) koristiti usluge i mogućnosti znanstvenih nakladnika i izdavača (poput *Hrvatske sveučilišne naklade*) kako bi tu svoju djelatnost obavljao što je moguće učinkovitije, neprestano nastojeći smanjivati udio institutskih znanstvenika i voditeljice knjižnično-dokumentacijske službe i izdavačko-nakladničkim poslovima istodobno ne ugrožavajući kakvoću izdanja.

iv) prijetnje:

- pravni, financijsko-knjigovodstveni, evidencijski, manipulativni zahtjevi uredno vođene nakladničko-izdavačke djelatnosti nadmašuju mogućnosti kojima Institut raspolaže

Nakladničko-izdavačka djelatnost, ako se uredno vodi, ima značajne pravne, financijsko-knjigovodstvene, evidencijske i skladišne zahtjeve kao i zahtjeve učinkovitoga raspacavanja izdanja. S obzirom na ukupnu malobrojnost osoblja Instituta te nepostojanje osoblja čiji bi primarni zadatak bio vođenje brige o toj djelatnosti, potrebno je imati u vidu tri potencijalne neželjene posljedice. Prva je relativno visoka mogućnost da u obavljanju te djelatnosti dođe do

brojnih neželjenih propusta. Druga je smanjena ukupna znanstvenoistraživačka i stručna učinkovitost zbog preopterećenosti znanstvenika i drugog osoblja. Treća je da potencijal institutske nakladničko-izdavačke djelatnosti ostane nedovoljno iskorišten.

	što nam pomaže postići ciljeve	što nam odmaže postići ciljeve
unutarnji utjecaji (unutar Instituta)	snage - postojanje nakladničko-izdavačke djelatnosti: časopis <i>Slovo</i> , dva knjižna niza	slabosti - nedostatak uređenih i uhodanih izdavačko-nakladničkih postupaka - nedostatak stručnog osoblja koji bi mogli obavljati nakladničko-izdavačku djelatnost
vanjski utjecaji (iz okružja Instituta)	prilike - suradnja, po mogućnosti stalna, s profesionalnim nakladničkim i izdavačkim kućama može svesti zahtjeve izdavačko-nakladničke djelatnosti na prihvatljiviju mjeru	prijetnje - pravni, financijsko-knjigovodstveni, evidencijski, manipulativni zahtjevi uredno vođene nakladničko-izdavačke djelatnosti nadmašuju mogućnosti kojima Institut raspolaže

III.3.C. Javno djelovanje:

Unatoč malobrojnosti ukupnoga znanstvenoga osoblja Instituta i pored svoje redovite istraživačke djelatnosti, od svojih početaka Staroslavenski institut djeluje i kao promicatelj znanja o hrvatskoj glagoljici i hrvatskome glagoljaštvu u svjetskoj akademskoj zajednici i općoj javnosti.

Pet je glavnih pravaca javnoga djelovanja Instituta. Jedan je organiziranje i sudjelovanje u organiziranju izložaba te održavanje javnih predavanja. Drugi je sudjelovanje u različitim javnim medijskim programima, ponajprije televizijskim emisijama. Treći je rad s učenicima osnovnih i srednjih škola na različitim vrstama radionica, predstavljanja hrvatskoglagoljskoga nasljeđa izvan Instituta i u Institutu. Četvrti je stalna suradnja, u obliku aktivnosti ili pokroviteljstva, s društvima amaterskoga bavljenja hrvatskom glagoljicom, među kojima se ističe Društvo prijatelja glagoljice, ali i s tijelima lokalne uprave i tijelima više razine. Peti je digitalni i odnosi se ponajprije na mrežnu i *Facebook* stranicu Instituta. Ovaj posljednji, digitalni pravac javnog djelovanja Instituta kroz vrijeme nakon potresa i pojave širenja bolesti COVID-19 pokazuju svoju ključnu važnost u okviru prisutnosti Instituta u javnom prostoru zbog čega mu je potrebno posvetiti posebnu pozornost.

i) snage

- **postojanje članova znanstvenoga osoblja zainteresiranoga za akademski osmišljeno promicanje znanja o hrvatskoglagoljskome nasljeđu u javnome prostoru**

Iako to nije na popisu nužnih i očekivanih poslova te unatoč velikoj opterećenosti znanstvenoistraživačkim radom, određeni broj članova znanstvenoga osoblja Instituta prihvaća aktivno sudjelovati u osmišljavanju promicanja akademskih znanja o hrvatskoj glagoljskoj i glagoljaškoj kulturi u javnome prostoru.

- **iskustvo u popularizacijskim aktivnostima različitih oblika i razina dosega**

Institut ima iskustva kako u aktivnostima kojima se populariziraju znanja o hrvatskome glagoljaštvu na lokalnoj razini tako i na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Kada je riječ o lokalnome doseg u popularizacijskih aktivnosti, ističu se tri načina djelovanja Instituta. Jedan je stalna suradnja s tijelima i organizacijama koje djeluju u područjima glagoljske tradicije, poput Istre i Kvarnera (posebno Krka) ili Senja. Među takvima je suradnja s Malom glagoljskom akademijom *Juri Žakan* u Roču. Drugi je primanje zainteresiranih pojedinaca i skupina u Institutu (posebno učeničkih grupa) gdje pojedini znanstvenici kao i voditeljica

institutske knjižnice na pristupačan način iznose znanja o hrvatskome glagoljaštvu. Treći je održavanje predavanja i različitih programa u školama te izložbi i javnih predavanja u kulturnim i drugim javnim institucijama u Hrvatskoj. Tako se godišnje održi između pet i deset predavanja i drugih programa u različitim školama, knjižnicama i drugim javnim prostorima te se organizira barem jedno prikazivanje nove ili već postojeće izložbe, a često i nekoliko njih. Na takve je načine u posljednjih nekoliko godina Institut bio prisutan, osim u Zagrebu, primjerice u: Senju, Splitu, Varaždinu, Velikoj Gorici, Štrigovi.

Među aktivnostima u javnom prostoru šireg, nacionalnog i međunarodnog dosega ističu se digitalni prostor, dani otvorenih vrata Instituta te javna predavanja i izložbe koje je Institut (tj. njegovi znanstvenici) organizirao i održao u i izvan Hrvatske.

Iako je i ranije postojala mrežna stranica Instituta, upravo je u vrijeme nakon zemljotresa i pojave bolesti COVID-19 postalo očito da digitalni mediji pružaju izvanredne mogućnosti za djelovanje u javnom prostoru. Treba stoga u razdoblju na koje se odnosi ovaj dokument uspostaviti novu mrežnu stranicu Instituta koja bi osigurala platformu za primjereno i učinkovito javno djelovanje.

Godina 2019. i 2020. Institut je povodom Dana hrvatske glagoljice i glagoljaštva (22. veljače) održao uspješne dane otvorenih vrata. U okolnostima trenutne izmještenosti znanstvene djelatnosti izvan sjedišta Instituta, dosadašnji će se način održavanja programa morati značajno promijeniti.

Kada je riječ o izložbama i predavanjima u inozemstvu, u posljednjih je dvadesetak godina Institut, tj. institutski znanstvenici, priredio je niz izložaba i održao niz predavanja u reprezentativnim europskim muzejima, knjižnicama i sveučilištima. Takvi su događaji redovito organizirani u suradnji s najvišim državnim tijelima, poput Ministarstva kulture Republike Hrvatske, veleposlanstava Republike Hrvatske (u Francuskoj, Irskoj, Njemačkoj, Belgiji, Vatikanu i drugim zemljama) i veleposlanstava drugih zemalja (poput Ruske Federacije ili Republike Francuske). S jednom ili s više od jedne od netom navedenih institucija Staroslavenski je institut u posljednjih dvadesetak godina organizirao velike i uspješne izložbe hrvatskoga glagoljaštva u: Irskoj, tj. Dublinu (*Trinity College Library, Long Room*, 2000./2001.); Njemačkoj, tj. Berlinu (*Staatsbibliothek zu Berlin – Preussischer Kulturbesitz*, 2002), Stuttgartu (*Württembergische Landesbibliothek*, 2004.), Karlsruheu (*Museum für Literatur am Oberrhein*, 2004.); Belgiji, tj. Bruxellesu (*Bibliothèque Royale de Bruxelles*, 2004.); u Francuskoj, tj. Reimsu (*Palais du Tau*, 2012./2013.) te Italiji, tj. Rimu i Vatikanu (Muzej papinske bazilike Svete Marije Velike, 2018.).

ii) slabosti

- nedostatak osoblja za namirenje potreba primjerene promidžbe akademskih znanja o hrvatskoglagoljskom i glagoljaškom nasljeđu te o hrvatskoj povijesnoj višepismenosti i višejezičnosti

Manjak je potrebna znanstvenoga osoblja očit i u području primjerene popularizacije institutskih istraživačkih tema u javnome prostoru. Naime, relativno se često pojavljuju inicijative pojedinaca, organizacija i različitih tijela uprave (lokalnih zajednica ili viših razina) da se široj publici pristupačan način predstave pojedini vidovi hrvatskoglagoljskoga nasljeđa i hrvatske povijesne višepismenosti i višejezičnosti. Općenito gledajući, takve inicijative su vrlo dobrodošle i Institut načelno prihvaća podržati ih stručnim savjetovanjem i na druge moguće načine. No, takve aktivnosti, koliko god bile hvalevrijedne i potrebne, dodatno opterećuju ionako prenapregnute radne rasporede malobrojnoga institutskoga znanstvenoga osoblja zbog čega je Institut jedan broj takvih inicijativa prisiljen lišiti svoje stručne potpore (osim mogućega naslovnoga pokroviteljstva), a u drugima angažman Instituta ostaje vrlo ograničen.

Kako bi bolje odgovorio na potrebe primjerene promidžbe akademskih znanja o svom području istraživanja, Institut treba uložiti dodatni napor da bi se pronašli subjekti (primjerice različite kulturne i obrazovne agencije i udruge) čija je djelatnost stvaranje i provedba kulturnih i obrazovnih programa u javnom prostoru jer suradnja s takvim subjektima omogućuje da se

institutski znanstvenici usredotoče na stručnu pomoć pri osmišljavanju programa, dok dugotrajan rad vezan za samo stvaranje pojedinih kulturnih i obrazovnih programa i njihova provedba ostaju u djelokrugu netom spomenutih subjekata koji se bave obrazovnim i kulturnim programima.

iii) prilike

- **stalno zanimanje u općoj javnosti za glagoljicu, i to unutar različitih skupina, a što je najvažnije i među mladima**

U različitim je skupinama opće javnosti očito zanimanje za glagoljicu koja se prepoznaje kao zanimljiva sastavnica hrvatskoga kulturnoga identiteta. Ta činjenica otvara prostor za promicanje znanja o hrvatskoj glagoljici i glagoljaštvu te višejezičnosti i višepismenosti na različitim razinama, ponajprije u obrazovnim institucijama (osnovnim i srednjim školama, programima poput onih *Male glagoljaške akademije*) i među različitim amaterskim skupinama (npr. u okviru aktivnosti *Društva prijatelja glagoljice*).

- **mogućnosti digitalne tehnologije, ponajprije na platformama mrežnih stranica Instituta i društvenih mreža**

Manjku se osoblja u pogledu potrebe djelovanja u javnosti može doskočiti uspostavom novih i sadržajno bogatijih mrežnih stranica Instituta koje bi, pored za potrebe akademske komunikacije, morale imati niz sadržaja zanimljivih i primjerenih općoj zainteresiranoj javnosti, ponajprije mladima. Navedeno svakako treba ostvariti tijekom razdoblja na koje se odnosi ovaj dokument, tim više što zbog izmještenosti institutske znanstvene djelatnosti postaju vrlo upitne izvedivosti načini javnog djelovanja kakvi su se odvijali u zgradi sjedišta Instituta.

iv) prijetnje

- **pri promicanju hrvatske povijesne višepismenosti, ponajprije hrvatskoćiriličnoga nasljeđa, izvjesno je pojavljivanje politički i neakademski motiviranih negativnih reakcija**

Za razliku od promicanja hrvatskoglagoljskoga nasljeđa, promicanje hrvatske povijesne višepismenosti, a koje je dio i hrvatska ćirilična pismenost, u javnome prostoru može naići na neprimjerene politički motivirane reakcije.

Zbog akademske čestitosti i nepristranosti Institut ne smije propuštati u primjerenim prilikama promicati akademske spoznaje o hrvatskoćiriličnoj pismenosti i cjelovitoj pojavi hrvatske povijesne višepismenosti. S druge strane, u artikulaciji je vjerodostojnih akademskih spoznaja dobro dodatnu pozornost pokloniti obeshrabrivanju pogrešnih tumačenja tih spoznaja.

Javno djelovanje:

	što nam pomaže postići ciljeve	što nam odmaže postići ciljeve
unutarnji utjecaji (unutar Instituta)	Snage - postojanje članova znanstvenoga osoblja zainteresiranoga za akademski osmišljeno promicanje znanja o hrvatskoglagoljskome nasljeđu u javnome prostoru - iskustvo u popularizacijskim aktivnostima različitih oblika i razina dosega	slabosti: - nedostatak osoblja za namirenje potreba primjerene promidžbe akademskih znanja o hrvatskoglagoljskom i glagoljaškom nasljeđu te o hrvatskoj povijesnoj višepismenosti i višejezičnosti

vanjski utjecaji (iz okruŕja Instituta)	Prilike - stalno zanimanje u općoj javnosti za glagoljicu, i to unutar razliĉitih skupina, a što je najvaŕnije i meĉu mladima - mogućnosti digitalne tehnologije, ponajprije na platformama mreŕnih stranica Instituta i društvenih mreŕa	Prijetnje - pri promicanju hrvatske povijesne višepismenosti, ponajprije hrvatskoćirilinoĝa nasljeĉa, izvjesno je pojavljivanje (politiĉki motiviranih) negativnih reakcija
--	--	---

III.3.D. Poslovni vidovi Instituta:

S obzirom na teška oštećenja koja je zgrada sjedišta Staroslavenskoga instituta, gornjogradska palaĉa Škrlec-Balbi, pretrpjela tijekom zemljotresa 22. oŕujka 2020., glavnina napora usmjerenih na neznanstvene i nestruĉne poslove Instituta treba biti usmjerena na brigu oko obnove i mogućih prenamjena dijelova zgrade sjedišta Instituta.

Stoga se raščlamba u nastavku odnosi na razliĉite vidove poslova vezanih za trenutno stanje zgrade sjedišta te poslove njezine obnove i mogućih prenamjena.

i) snage:

- vlasništvo zgrade palaĉe Škrlec-Balbi s pripadajućim dvorištem

Institut posjeduje zgradu koja – zbog izvanrednoga smještaja te svojstava nekretnine (odvojene glavna i dvorišna zgrada te reprezentativno manje dvorište) – ima znaĉajan potencijal biti mjesto referentnoga centra za istraŕivanje i dokumentaciju vezanu za hrvatskog glagoljaštvo kao i mjesto za promicanje znanja o ukupnoj pojavi hrvatskoga glagoljaštva u javnom prostoru.

Do kraja razdoblja na koje se odnosi ovaj dokument valja ispitati mogućnosti iskorištenja potencijala vlasništva palaĉe Škrlec-Balbi s pripadajućim nekretninama, ponajprije u okviru Ministarstva kulture.

ii) slabosti

- ozbiljna oštećenost zgrade palaĉe Škrlec-Balbi

Zemljotres 22. oŕujka 2020. ozbiljno je oštetiio zgradu palaĉe Škrlec-Balbi, do mjere da će Institut tijekom višegodišnjeg sadašnjeg i budućeg razdoblja (zasada nepoznatog trajanja) morati glavninu djelatnosti organizirati izvan svog sjedišta.

- privremena smještenost znanstvene djelatnosti u prostorijama Ekonomskog instituta te razdvojenost upravno-administrativne od znanstvene djelatnosti

Netom spomenuta nemogućnost organiziranja glavnine djelatnosti u sjedištu Instituta sa sobom nosi još nedostatno poznate, ali zasigurno negativne učinke u pogledu naĉina provoĉenja redovitih znanstvenoistraŕivaĉkih i drugih radnih procesa kao i njegovanje unutarnje povezanosti kolektiva.

Kako bi se negativni učinci dulje izmještenosti glavnine kolektiva i razdvojenosti znanstvene i upravno-administrativne djelatnosti Instituta sveli na najmanju moguću mjeru, u razdoblju na koje se odnosi ovaj dokument potrebno je stalnu pozornost usmjeravati na, ovisno o prilikama, postizanje optimuma izmeĉu njegovanja povezanosti kolektiva sa sjedištem Instituta (npr. održavanjem sastanaka kao što su sjednice Znanstvenog i Upravnog vijeća u Demetrovoj ulici) i osiguravanja mira potrebnog za znanstvenoistraŕivaĉki rad.

- privremena smještenost glavnine knjiŕniĉno-dokumentacijske graĉe u prostorijama Ekonomskog instituta dok je manjina u sjedištu Instituta

Nakon zemljotresa 22. oŕujka 2020. pored znanstvene je djelatnosti u prostorije Ekonomskog instituta bilo potrebno prenijeti i glavninu knjiŕniĉno-dokumentacijske graĉe, dok je manji dio (mahom periodike) ostao u sjedištu Instituta. Iako je takav smještaj procijenjen kao trenutno optimalan, u razdoblju na koje se odnosi ovaj dokument potrebno je u palaĉi Škrlec-

Balbi predvidjeti primjeren smještaj knjižnično-dokumentacijske građe, što treba biti vidljivo već u okviru dokumentacije za obnovu i moguću prilagodbu prostora Palače.

- **neraspologanje primjerenim prostorom za smještaj znanstvenika**

Znanstvenici su Instituta raspodijeljeni u dvije zgrade, a ima ih i do troje odnosno četvero u sobi. Takve okolnosti ne pogoduju znanstvenoj djelatnosti te se razmatraju mogućnosti trajnoga proširenja prostora za smještaj znanstvenika. Nažalost, za sada se ne nazire trajno održiv način poboljšanja smještajnoga rasporeda znanstvenika.

- **nemogućnost primjerenog financiranja održavanja palače Škrlec-Balbi iz uobičajenih izvora financiranja institutske djelatnosti (ponajprije Ministarstva znanosti i obrazovanja)**

S obzirom na činjenicu da održavanje nekretnine kakva je palača Škrlec-Balbi traži značajna sredstva već u redovitim, a kud više u ovakvim izvanrednim okolnostima, potrebno je pazljivo pratiti moguće načine financiranja obnove i moguće djelomične prenamjene nekretnine koje bi Ministarstvo kulture moglo učiniti dostupnima u okviru paketa mjera za ublažavanje i uklanjanja posljedica zemljotresa 22. ožujka 2020.

Također, potrebno je ozbiljno razmotriti mogućnosti da se nekretnina djelomično namjeni za svrhe koje mogu priskrbiti sredstva za održavanje zgrade.

- **visoka ovisnost o proračunskim sredstvima u pogledu ukupnoga financijskoga poslovanja**

Ukupni su financijski prihodi Instituta u visokom stupnju ovisni o proračunskim sredstvima te je svega nekoliko postotaka ukupnih prihoda iz neproračunskih izvora. Takvo stanje, koliko god ne iznenađuje s obzirom na osnovno znanstvenoistraživačko područje, Institut ostavlja financijski ranjivim.

Navedenome se valja nastojati doskočiti sustavnim razmatranjem mogućnosti kojima Institut može povećati vlastite prihode. Time bi se mogla povećati autonomnost u pogledu vođenja znanstvene i sveukupne poslovne politike Instituta. Jedan je od načina za povećanje te autonomnosti ustanovljenje sustava nagrađivanja znanstvenika i drugih djelatnika za posebne doprinose ukupnoj znanstvenoj djelatnosti i(li) ostvarivanju nekog od strateških ciljeva Instituta.

iii) prilike:

- **izrada elaborata obnove i mogućih prilagodbi prostora sjedišta Instituta, palače Škrlec-Balbi**

Činjenica je potrebe da se u što ranijem roku, po mogućnosti 2021. izradi elaborat za obnovu i moguće prilagodbe palače Škrlec-Balbi uvjetno se može svrstati među prilike, no taj je posao zapravo istodobno i neka vrsta prijetnje. Ono je svakako prilika u tom smislu da omogućuje razmotriti različita prostorna i funkcionalna rješenja koja Palača nudi, što bi – treba se nadati – pomoglo donijeti razboritu konačnu odluku u vezi s time u kojem bi smjeru obnova i moguća prilagodba zgrade mogla ići.

Istodobno je izrada obnoviteljsko-prilagodbenog elaborata i prijetnja u dva smisla. Prvi je taj što se nada ne može jamčiti da će cijena tog vrlo skupog posla biti plaćena iz nekog izvora koji nije u konačnici izravno Staroslavenski institut. Drugi je taj što se, sudeći prema trenutnoj situaciji, može dogoditi da radovi određeni i opisani u elaboratu postanu neprovedivi, primjerice zbog nedostatka financijske podrške institucija zaduženih za zaštitu kulturnih dobara, Grada Zagreba i drugih.

iv) prijetnje:

- **nedostatak primjerenog i sigurnog financiranja obnove i moguće prenamjene zgrada i dvorišta sjedišta Instituta može dovesti do daljnjeg propadanja čitave nekretnine**

Budući da je palača Škrlec-Balbi povijesna zgrada i k tome zaštićeno kulturno dobro, potrebna su vrlo velika financijska sredstva za njezinu obnovu i ponovno stavljanje u funkciju nakon oštećenja uzrokovanih zemljotresom 22. ožujka 2020.

Redoviti su prihodi Instituta (glavninom primljenih od Ministarstva znanosti i obrazovanja) posve zanemarivi u odnosu na financijske potrebe takvih radova. Isto ministarstvo nema obavezu, a niti iskazanu nakanu da i na kakav (značajniji) način sudjeluje u podmiranju troškova navedenih radova.

U razdoblju na koje se odnosi ovaj dokument, a nakon što se na nacionalnoj i gradskoj razini uredi procedure i druge okolnosti obnove građevina nakon zemljotresa, bit će nužno pronaći potrebna sredstva za obnovu i moguću prilagodbu zgrade za potrebe Instituta.

- **Neizvjesno trajanje i svojstva odnosa sa dvama zaštićenim najmoprimcima koji su u posjedu prostora u prizemlju palače Škrlec-Balbi**

Budući da su pojedini značajni vidovi odnosa Staroslavenskoga instituta i dvaju zaštićenih najmoprimaca izvan dometa samostalnoga odlučivanja Instituta, a da se dvoje zaštićenih najmoprimaca nalaze u posjedu ukupno 200-tinjak četvornih metara prizemlja glavne zgrade palače Škrlec-Balbi, potrebno je u svim planovima, a posebno u stadiju izrade elaborata obnove i moguće prilagodbe Palače uzeti u obzir pravnu i stvarnu neizvjesnost duljine trajanja navedenoga zaštićenonajmoprimačkog posjeda, tim više što su jedni od najmoprimaca i sudski zatražili trajni ostatak u prostorima Staroslavenskoga instituta.

Poslovni vidovi Instituta:

	što nam pomaže postići ciljeve	što nam odmaže postići ciljeve
unutarnji utjecaji (unutar Instituta)	snage - vlasništvo zgrade palače Škrlec-Balbi s pripadajućim dvorištem	nedostaci: - ozbiljna oštećenost zgrade palače Škrlec-Balbi - privremena smještenost znanstvene djelatnosti u prostorijama Ekonomskog instituta te razdvojenost upravno-administrativne od znanstvene djelatnosti - privremena smještenost glavnine knjižnično-dokumentacijske građe u prostorijama Ekonomskog instituta dok je manjina u sjedištu Instituta - neraspodjela prostora za smještaj znanstvenika - nemogućnost primjerenog financiranja održavanja palače Škrlec-Balbi iz uobičajenih izvora financiranja institutske djelatnosti (ponajprije Ministarstva znanosti i obrazovanja) - visoka ovisnost o proračunskim sredstvima u pogledu ukupnoga financijskoga poslovanja
vanjski utjecaji	Prilike	Prijetnje - nedostatak primjerenog i sigurnog financiranja obnove i moguće

(iz okružja Instituta)	- izrada elaborata obnove i mogućih prilagodbi prostora sjedišta Intituta, palace Škrlec-Balbi	prenamjene zgrada i dvorišta sjedišta Instituta može dovesti do daljnjeg propadanja čitave nekretnine
---------------------------------------	--	---

IV. Strateški (opći) ciljevi Staroslavenskoga instituta (čije se ostvarenje očekuje do kraja razdoblja 2016.–2020.)

IV.1. u području znanstvene djelatnosti te s njom povezanih tehnoloških i informacijsko-dokumentacijskih djelatnosti čije se težište odvija unutar Instituta

IV.1.i) u području znanstvenih istraživanja

a) *Znanstveni centar izvrsnosti za hrvatsko glagoljaštvo* (voditelj unutar Odjela za jezična istraživanja)

- nastaviti rad opisan u dokumentaciji Znanstvenoga centra izvrsnosti za hrvatsko glagoljaštvo

b) *Odjel za Rječnik crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije*

- dovršiti ustanovljenje nove skupine urednika i autora *Rječnika crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije* – organizacijski cilj koji je preduvjet opstanka i nastavka stvaranja RCJHR-a i s time povezanih znanstvenih i tehnoloških istraživanja te stručnih poslova

– nastavak stvaranja *Rječnika crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije* do njegova dovršenja

c) *Odjel za hrvatskoglagojsku književnost u europskom okružju*

– nastaviti rad na književnopovijesnim, filološkim, tekstološkim i književnoteorijskim istraživanjima hrvatske i europske srednjovjekovne (glagoljske, ćirilične i latinične, te hrvatske latinske) književnosti

– nastavak rada na rekonstrukciji hrvatskoglagojske Biblije

– identificiranje, izrada i objavljivanje tekstološkokritičkih izdanja hrvatskih glagoljskih, ćiriličnih i latiničkih književnih izvora

d) *Odjel za povijest i kulturu glagoljaštva*

- nastaviti oblikovanje skupine znanstvenika čija su istraživanja usmjerena na različite ne-filološke, povijesne i kulturne vidove ukupne pojave hrvatskoga glagoljaštva

IV.1.ii) u području tehnoloških i informacijsko-dokumentacijskih djelatnosti

- a) ustanoviti nove mrežne stranice Instituta koje bi ponudile nove mogućnosti proširenja, produbljanja ili olakšavanja istraživačkoga rada

IV.1.ii) u području tehnoloških i informacijsko-dokumentacijskih djelatnosti

- b) nastavak stvaranja digitalnoga korpusa hrvatskoglagojskih tekstova započetog unutar ranijega MZO-ova projekta *Glagoljska paleografija*, a nastavljenoga kroz redovit izvanprojektni institutski rad te *Znanstveni centar izvrsnosti za hrvatsko glagoljaštvo*
- c) po mogućnosti: uspostava informatičke osnove za stvaranje *Rječnika crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije* u digitalnom okružju
- d) po mogućnosti: ujedinjenje informacijsko-dokumentacijskih podataka prikupljenih i pripremljenih u okviru različitih oblika znanstvenoga projektinoga i izvanprojektnoga rada u jedinstvenu informacijsko-dokumentacijsku platformu za znanstvena istraživanja
- e) stalno nastojanje oko pronalaska dosad nepoznatih hrvatskoglagojskih dokumenata, ponajprije u knjižnicama i arhivima

IV.1.iii) u području suradnje

- a) nastaviti jačati suradnju sa znanstvenim i stručnim institucijama, ponajprije inozemnim, i to na dva načina: ostvarenjem kraćih i duljih studijskih boravaka (tzv. dolazne i izlazne mobilnosti) te ustanovljenjem znanstvenoistraživačke ili drugačije ugovorne suradnje
- b) ustanoviti suradnju s jednom ili više ustanova koje raspolažu stručnim resursima na osnovi kojih se može ostvariti veća dostupnost podataka i izvornih tekstova potrebnih za znanstvenoistraživačku i stručnu obradu hrvatskoglagojskih i srodnih tema izvan Instituta
- c) nastavak nastojanja oko prikupljanja spomenika hrvatske glagoljice primjerice u privatnim i javnim knjižnicama i arhivima, posebice s Hrvatskim državnim arhivom kao referentnim središtem arhivističke struke)

IV.2. u stručnim djelatnostima, ponajprije usmjerenima na učinkovitu diseminaciju i popularizaciju hrvatskoga glagoljaštva i istraživanja toga područja

IV.2.i) u području izdavačko-nakladničke djelatnosti

IV.2.i)a) Općenito

- urediti pravne i praktične vidove izdavačko-nakladničke djelatnosti: donijeti potrebne pravne akte, koliko je to moguće optimizirati zaduženja vezana za potrebne administrativno-računovodstvene vidove navedene djelatnosti

IV.2.i)b) *Slovo*

- urediti pojedine vidove uređivanja, nakladništva i izdavanja časopisa *Slovo*, ponajprije u svrhu poboljšanja kakvoće časopisa i njegove veće vidljivosti
- razmotriti prenošenje uređivačkoga procesa na digitalnu platformu *Open Journal Systems* ili koju slično, ako se to procjeni pogodnim
- osigurati da *Slovo* bude uvršteno u bazu *Web of Science*, a po mogućnosti i koju drugu relevantnu bazu

IV.2.ii) u području (općega) javnoga djelovanja

- a) jačanje svijesti u javnome prostoru o višepismenom i višejezičnom hrvatskom kulturnom identitetu, a ponajprije o njegovoj hrvatskoglagojskoj sastavnici, kroz djelovanje među djecom i mladima te zainteresiranim pojedincima i skupinama (npr. suradnja sa školama i društvima poput *Društva prijatelja glagoljice*), suradnja s tijelima lokalne samouprave zainteresiranima za područje glagoljaštva, medijske istupe
- b) snaženje prisutnosti Instituta kao redovite savjetodavne i srodne pomoći u prilikama kada drugi subjekti organiziraju javno prikazivanje hrvatske kulturne baštine iz područja njezine višepismenosti i višejezičnosti, a posebice (hrvatske) glagoljice, u obliku izložbi, javnih predavanja, aktivnosti s učenicima i studentima (radionice i drugi obrazovni programi u obliku projekta ili jednokratnih događanja i dr.)
- c) ustanoviti suradnju s jednom ili više ustanova koje raspolažu stručnim resursima na osnovi kojih se može ostvariti veća dostupnost podataka i izvornih tekstova potrebnih za znanstvenoistraživačku i stručnu obradu hrvatskoglagojskih i srodnih tema izvan Instituta

IV.3. u području uprave i organizacije, pravne uređenosti i materijalne infrastrukture Instituta

IV.3.i) u pogledu omjera znanstvenih i neznastvenih radnih mjesta

- a) u pogledu broja znanstvenih radnih mjesta: srednjoročno ili dugoročno povećati broj znanstvenih radnih mjesta na (najmanje) petnaest
- b) u pogledu broja neznastvenih radnih mjesta: optimiziranjem načina rada kako se ne bi nanijele štete za bitne vidove znanstvene djelatnosti, postići uvjete za smanjenjem broja radnih mjesta

IV.3.ii) u pogledu strukture organizacijskih sastavnica

- a) Preustrojiti strukturu znanstvenih odjela tako da bude usklađenija s dvama različitim smjerovima razvoja ukupne znanstvene djelatnosti Instituta: s napredovanjem postojećih i planiranih filoloških znanstvenih istraživanja te s otvorenosti za snaženje i širenje raspona nefiloloških istraživanja (očekuje se navedeno provesti u Statutu čije se donošenje kani provesti tijekom ovog petogodišnjeg razdoblja)

IV.3.iii) u pogledu upravljačke strukture i njezine učinkovitosti

- a) povećati broj znanstvenika koji kroz tijela Instituta sudjeluju u oblikovanju i ostvarivanju znanstvene politike Instituta

IV.3.iv) u pogledu pravne uređenosti

- a) dovršiti reviziju ukupnoga skupa pravnih akata Instituta
- b) donijeti pravne akte koji nedostaju u odnosu na propisani raspon pravnih akata propisanih za znanstvene javne institute

IV.3.v) u području materijalne infrastrukture

- a) pribaviti ukupnu dokumentaciju za provedbu obnove i moguće prilagodbe palače Škrlec-Balbi
- b) dopuste li to prilike na razini države i Grada Zagreba: započeti obnovu i moguću prilagodbu palače Škrlec-Balbi

V. znanstvene teme koje Staroslavenski institut namjerava istraživati s detaljnim programom rada i posebnim ciljevima za svaku temu

V.1. Odjel za jezična istraživanja

V.1.i. Znanstveni centar izvrsnosti za hrvatsko glagoljaštvo (ugovor traje do kraja 2024. godine)

Program rada	Cilj
2021.	
Priprema za tisak transliteracije <i>Prvoga beramskog brevijara</i>	<i>Prvi beramski brevijar pripremljen za tisak</i>
Pisanje i priprema za tisak studija o <i>Prvome beramskom brevijaru</i>	Studije o <i>Prvome beramskom brevijaru</i> pripremljena za tisak
Transliteracija, digitalizacija, kolacioniranje teksta <i>Prvoga beramskog misala</i> te izrada njegova sadržaja i identifikacija biblijskih i homiletskih tekstova	Tekst <i>Prvoga beramskog misala</i> računalno obrađen
Objavljivanje faksimila i transliteracije <i>Prvoga beramskog brevijara</i>	Faksimil i transliteracija <i>Prvoga beramskog brevijara</i> pripremljeni za tisak
2022.	
Objavljivanje studija o <i>Prvome beramskom brevijaru</i>	Objavljene studije o <i>Prvome beramskom brevijaru</i>
Jezična, paleografska, tekstološka, liturgička i povijesnoumjetnička istraživanja <i>Prvoga beramskog misala</i>	Prikupljena građa i literatura za pisanje studija o <i>Prvome beramskom brevijaru</i>
Objavljivanje faksimila i transliteracije <i>Prvoga beramskog misala</i>	<i>Prvi beramski misal pripremljen za tisak</i>
Transliteracija i digitalizacija <i>Drugoga beramskog misala</i>	<i>Započeta računalna obrada Drugoga beramskog misala</i>
2023.	
Završetak transliteracije i digitalizacije <i>Drugoga beramskog misala</i>	<i>Završena računalna obrada Drugoga beramskog misala</i>
Kolacioniranje teksta <i>Drugoga beramskog misala</i> te izrada njegova sadržaja i identifikacija biblijskih i homiletskih tekstova	<i>Drugi beramski misal</i> kolacioniran i utvrđen njegov sastav
Pisanje studija o <i>Prvome beramskom misalu</i>	Studije o <i>Prvome beramskom misalu</i> spremne za objavljivanje
Jezična, paleografska, tekstološka, liturgička i povijesnoumjetnička istraživanja <i>Drugoga beramskog misala</i>	In <i>Drugoga beramskog misala</i> terdisciplinarni opis
2024.	
Objavljivanje studija o <i>Prvome beramskom misalu</i>	Studije o <i>Prvome beramskom misalu</i> objavljene

Objavljivanje faksimila i transliteracije <i>Drugoga beramskog misala</i>	<i>Drugi beramski misal</i> pripremljen za tisak
Pisanje studija o <i>Drugome beramskom misalu</i>	Studije o <i>Drugome beramskom misalu</i> pripremljene za tisak
Objavljivanje studija o <i>Drugome beramskom misalu</i>	Studije o <i>Drugome beramskom misalu</i> objavljene

V.1.ii. Znanstvenoistraživački projekt HRZZ-a: »Interdisciplinarni pristup hrvatskoglagoljskomu misalu na primjeru *Misala kneza Novaka* (akr. NOMIS)«, 1. veljače 2020. – 31. siječnja 2024.

- pripremiti digitalno izdanje *Misala kneza Novaka* na temelju njegove obrade u sustavu TEI (*Text Encoding Initiative*)
- izraditi digitalnu konkordanciju *Misala kneza Novaka*
- pripremiti preslovljeni tekst *Misala kneza Novaka* za objavljivanje u tiskanom izdanju
- utvrditi historijat postanka i uporabe *Misala kneza Novaka*
- istražiti rodoslovlje autora misala Novaka Disislavića i njegova roda Mogorovića
- istražiti liturgijske osobitosti *Misala kneza Novaka* u odnosu prema odabranim hrvatskoglagoljskim misalima i prema latinskima
- utvrditi odnos misalskoga biblijskog teksta prema ostatku hrvatskoglagoljske nabožne književnosti (na primjeru zbirka propovijedi)
- istražiti podrijetlo ranih sekvencija u hrvatskoglagoljskim misalima
- statistički obraditi filijacijske odnose među hrvatskoglagoljskim misalima na odabranom korpusu
- revidirati i po potrebi redefinirati tekstološko-jezičnu podjelu hrvatskoglagoljskih misala
- izraditi teološko-liturgijsku terminologiju hrvatskoglagoljskoga misala

Program rada	Cilj
2021.	
Priprema preslovljenoga teksta <i>Misala kneza Novaka</i> (<i>MNov</i>) za tiskano izdanje (kolacioniranje)	Preslovljeni tekst <i>MNov</i> spreman za objavljivanje
Unos teksta <i>MNov</i> u bazu podataka	Tekst <i>MNov</i> unesen u bazu podataka i spreman za digitalnu obradu
Označavanje strukture <i>MNov</i> u sustavu TEI na tri razine	Stvorena osnova za digitalno izdanje <i>MNov</i>
Historiografsko istraživanje okolnosti nastanka i uporabe <i>MNov</i>	Istražen historijat nastanka i uporabe <i>MNov</i>
2022.	
Komparativno liturgijskopovijesno istraživanje hrvatskoglagoljskih misala prema odabranim dijelovima	Utvrđene međusobne povezanosti hrvatskoglagoljskih misala na temelju strukture i sadržaja
Komparativno liturgijskopovijesno istraživanje hrvatskoglagoljskih misala u odnosu na latinske misale	Utvrđene povezanosti hrvatskoglagoljskih misala s latinskima
Tekstološko istraživanje hrvatskoglagoljskih misala na odabranom korpusu uz primjenu statističkih postupaka	Utvrđene i prikazane povezanosti i razlike <i>MNov</i> prema ostalim hrvatskoglagoljskim misalima
Komparativno književno istraživanje recepcije misalskih biblijskih čitanja u neliturgijskoj hrvatskoglagoljskoj književnosti (zbirkama propovijedi)	Opisana recepcija misalskih biblijskih

	čitanja u zbirkama propovijedi
Komparativno književno istraživanje podrijetla ranih sekvencija u hrvatskoglagoljskim misalima	Utvrđeno podrijetlo ranih sekvencija u hrvatskoglagoljskim misalima
Jezikoslovno istraživanje starijega i mlađega jezičnog sloja u hrvatskoglagoljskim misalima uz revidiranje tradicionalne podjele na sjevernu i južnu skupinu liturgijskih kodeksa	Definiran stariji i mlađi jezični sloj u hrvatskoglagoljskim misalima
Historiografsko istraživanje rodoslovlja autora <i>MNov</i> Novaka Disislavića i roda Mogorovića	Opisano rodoslovlje Novaka Disislavića i roda Mogorovića
2023.	
Izrada digitalne konkordancije <i>MNov</i>	Objavljivanje konkordancije u digitalnom obliku
Izlučivanje crkvenoslavenske teološke i liturgijske terminologije iz konkordancije	Izrađen terminološki glosar
Istraživanje crkvenoslavenske terminologije u odnosu prema latinskoj	Utvrđen odnos crkvenoslavenske terminologije prema latinskoj

V.2. Odjel za *Rječnik crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije*

Program rada	Cilj
2021.	
Uređivanje rječničkih članaka za 23. sveščića RCJHR	Izdavanje 23. sv. RCJHR-a
Pisanje rječničkih članaka za 24. sveščić RCJHR-a	materijal 24. sv. RCJHR-a spreman za uređivanje
Istraživanje hrvatskoga crkvenoslavenskog leksika vezanoga za bračni status	izrada i objava znanstvenoga članka
Istraživanje izazova i perspektiva računalne obrade RCJHR-a: raščlamba i priprema prezentacije	izlaganje na međunarodnom znanstveno-stručnom skupu + dobivanje povratne informacije od stručnjaka u području digitalne leksikografije
Kolacioniranje i uređivanje transliteriranoga izdanja <i>Brevijara Vida Omišljanina</i> (1396.)	Objava transliteriranog i faksimilnog izdanja <i>Brevijara Vida Omišljanina</i>
Izrada popratnih studija uz izdanje <i>Brevijara Vida Omišljanina</i> : analiza sadržaja brevijara i naknadnih zapisa u njegovu tekstu	Objava 2 popratne studije uz transliterirano i faksimilno izdanje <i>Brevijara Vida Omišljanina</i>
istraživanje leksikografskih problema pri obradi pojedinih skupina riječi (tabui i stereotipi)	izlaganje na međunarodnom znanstvenom skupu + izrada i objava znanstvenog rada
tekstološko i jezično istraživanje apokrifa o Krsnom drvetu (na primjeru tekstova u Žgombićevu i Petrisovu zborniku te Pazinskim fragmentima)	izrada i objava znanstvenog rada
istraživanje odnosa prema pisanju pisca Vida iz Omišlja na primjeru njegova brevijara	izlaganje na međunarodnom znanstvenom skupu
Upoznavanje s leksikografskim radom na području hrvatske crkvenoslavenske pismenosti (planiranog znanstvenog novaka)	stjecanje temeljnih kompetencija za obradu RCJHR
Podučavanje i praćenje znanstvenog novaka u procesu upoznavanja s leksikografskim radom na području hrvatske crkvenoslavenske pismenosti	obučavanje kompetentnog obrađivača RCJHR
2022.	
uređivanje rječničkih članaka za 24. sveščić RCJHR-a	Izdavanje 24. sveščića RCJHR-a

pisanje rječničkih članaka za 25. sv. RCJHR-a	materijal 25. sveščića RCJHR-a s spreman za uređivanje
istraživanje tzv. modernoga glagoljaštva	prikupljanje materijala za znanstveni rad
istraživanje ostvarenoga i potencijalnoga društvenoga utjecaja Staroslavenskoga instituta u digitalnoj stvarnosti	izlaganje na međunarodnom znanstvenom skupu + priprema odgovarajućeg rada za objavljivanje
proučavanje odnosa hrvatskoglagoljskih tekstova i latinskoga izvornika tekstova o Mariji Magdalen	izlaganje na međunarodnom znanstvenom skupu + izrada i objava znanstvenog rada
jezično i filološko istraživanje novozavjetnih kalkova u komentaru Fraščićeve psaltira	izrada i objava znanstvenog rada
istraživanje odnosa prema pisanju pisca Vida iz Omišlja na primjeru njegova brevijara	izrada i objava znanstvenog rada
tekstološko i jezično istraživanje najstarije tradicije prijevodnih tekstova s latinskog u hrvatskoglagoljskim brevijarima	izlaganje na međunarodnom znanstvenom skupu
Istraživanja odabrane teme za doktorski rad (planiranog znanstvenog novaka)	izrada doktorskog rada
2023.	
pisanje rječničkih članaka za 25. sv. RCJHR-a	materijal 25. sveščića RCJHR-a s spreman za uređivanje
spajanje ICR-čitljivoga korpusa Rječnika s računalnom bazom ZCI-ja	stvaranje jedinstvenog računalnog korpusa za leksikografska i druga korpusna istraživanja hosl. jezika
Usporedba praksi tzv. modernoga glagoljaštva s povijesnim glagoljaštvom	izrada i objava znanstvenog rada
istraživanje odnosa hrvatskoglagoljskih tekstova i latinskoga izvornika tekstova o sv. Anti Padovanskom	izrada i objava znanstvenog rada
istraživanje reda riječi u hrvatskome crkvenoslavenskom: prikupljanje podataka, raščlamba i tumačenje	prikupljanje podataka i nove spoznaje o redu riječi
istraživanje adnominalnoga genitiva i dativa u hrvatskocrkvenoslavenskom psaltiru	izrada i objava znanstvenog rada
tekstološko i jezično istraživanje najstarije tradicije prijevodnih tekstova s latinskog u hrvatskoglagoljskih brevijarima	dovršetak i objava monografskoga znanstvenog rada

Istraživanja odabrane teme za doktorski rad (planiranog znanstvenog novaka)	izrada doktorskog rada
2024.	
uređivanje rječničkih članaka za 25. sveščić RCJHR-a	izdavanje 25. sveščića RCJHR
pisanje rječničkih članaka za 26. sv. RCJHR-a	materijal 26. sveščića RCJHR-a s spreman za uređivanje
spajanje ICR-čitljivoga korpusa Rječnika s računalnom bazom ZCI-ja	stvaranje jedinstvenog računalnog korpusa za leksikografska i druga korpusna istraživanja hosl. jezika
proučavanje reda riječi u hrvatskome crkvenoslavenskom: imenska skupina	izlaganje na međunarodnom znanstvenom skupu + izrada i objava znanstvenog rada
istraživanje parataktičkih jezičnih sredstava u tekstu hrvatskocrkvenoslavenskog psaltira	izrada i objava znanstvenog rada
istraživanje leksika najstarije tradicije prijevodnih tekstova s latinskog u hrvatskoglagolskih brevijarima	izrada i objava znanstvenog rada
istraživanje sintakse zanaglasnica u hrvatskom crkvenoslavenskom jeziku	izrada i objava znanstvenog rada
istraživanja odabrane teme za doktorski rad (planiranog znanstvenog novaka)	izrada doktorskog rada
2025.	
Uređivanje rječničkih članaka za 26. sv. RCJHR-a	26. sv. RCJHR-a spreman za objavljivanje
Pisanje rječničkih članaka za 27. sv. RCJHR	materijal 27. sveščića spreman za uređivanje
spajanje ICR-čitljivoga korpusa Rječnika s računalnom bazom ZCI-ja	stvaranje jedinstvenog računalnog korpusa za leksikografska i druga korpusna istraživanja hosl. jezika
proučavanje reda riječi u hrvatskome crkvenoslavenskom: jednostavna rečenica	izlaganje na međunarodnom znanstvenom skupu + izrada i objava znanstvenog rada
istraživanje odnosa sintetičkih i analitičkih glagolskih oblika (glagolsko-imenskih konstrukcija) u predlošku i prijevodu hosl. psaltira	izrada i objava znanstvenog rada

istraživanje leksika najstarije tradicije prijevodnih tekstova s latinskog u hrvatskoglagoljskih brevijarima	izrada i objava znanstvenog rada
istraživanje sintakse zanaglasnica u hrvatskom crkvenoslavenskom jeziku	izrada i objava znanstvenog rada
istraživanja odabrane teme za doktorski rad (planiranog znanstvenog rada)	izrada i obrana dokorskog rada

V.3.i. Odjel za hrvatskoglagoljsku književnost u europskome okružju

- nastaviti rad na književnopovijesnim, filološkim, tekstološkim i književnoteorijskim istraživanjima hrvatske i europske srednjovjekovne (glagoljske, ćirilične i latinične, te hrvatske latinske) književnosti
- nastavak rada na rekonstrukciji hrvatskoglagoljske Biblije
- identificiranje, izrada i objavljivanje tekstološkokritičkih izdanja hrvatskih glagoljskih, ćiriličnih i latiničkih književnih izvora

Program rada	Cilj
2021.	
Filološko i tekstološko istraživanje hrvatskoglagl. apokrifnih apostolskih legendi i pasija	nove spoznaje, priprema studije za objavu
Filološko istraživanje hrvatskoglag. biblijskih tekstova: tekstološka obrada misalskih biblijskih tekstova	komparativno istraživanje i identifikacija izvora
Filološko i tekstološko istraživanje hrvatskoglagoljskih hagiografija: animalistički motivi u glagoljskim legendama	komparativno istraživanje izvora
Književnoteorijska analiza dosad slabo istraženog hrvatskoćiriličnoga legendarnog teksta	nove spoznaje, priprema studije za objavu
Analiza sadržaja, stilskih značajki i performativnosti jednoga hrvatskoglagoljskog proznog teksta zanimljive kompozicije u Berčićevu zborniku iz 15. st.	produbljivanje spoznaja i nove spoznaje; priprema rada za tisak (kateg A1 ili scopus)
Funkcija i simbolika animalnih oblića u vizijama Hildegarde iz Bingena	nove spoznaje, predaja rada u tisak (kateg. A2)
Analiza nekih tematskih i žanrovsko-terminoloških podrobnosti u hrvatskoglagoljskim spomenicima	nove spoznaje, predaja rada u tisak (kateg. scopus)
Književnpovijesno, komparatističko i književno-stilističko istraživanje tekstova korizmenog liturgijskog ciklusa	produbljivanje dosadašnjih spoznaja i priprema znanstvenog članka
Tekstološko istraživanje benediktinskih tekstova u hrvatskoglagoljskim liturgijskim knjigama	priprema za objavljivanje izvornog znanstvenog rada
Istraživanje žanrovskih i poetoloških pitanja glagoljske zborničke literature	objava izvornog znanstvenog rada, A1/A2
Istraživanje prijevodnih tehnika hrvatskoglagoljske poučne proze	izlaganje na skupu
2022.	
Filološko istraživanje hrvatskoglag. biblijskih tekstova: tekstološka obrada misalskih tekstova	nastavak istraživanja; komparativno istraživanje; priprema studije za objavu
Filološko i tekstološko istraživanje hrvatskoglagoljskih hagiografija: animalistički motivi u glagoljskim legendama	priprema studije za objavu

Filološko i književnopovijesno istraživanje hrvatskoglagoljskih pripovjednih tekstova	identifikacija izvora; transliteracija
Komparativno i kontrastivno istraživanje tekstova s narativnim značajkama (npr. legende, apokrifi, vizije) u hrvatskoglagoljskim liturgijskim izvorima i neliturgijskim zbornicima	Nastavak rada na pripremi monografske studije o hrvatskoglagoljskim medicinskim tekstovima
Nastavak rada na pripremi monografske studije o hrvatskoglagoljskim medicinskim tekstovima Nota bene – višegodišnji projekt, može trajati i nakon 2022 (ovisi i o financijama i sl.)	analiza i usustavljanje skupljene građe (interdisciplinarni pristup); priprema za objavljivanje monografije
Nastavak istraživanje prožimanja kršćanske duhovnosti (osobito benediktinske) i srednjovjekovne književnosti; estetsko i praktično u suodnosu	produbljanje znanja, priprema rada za tisak (kateg. A1 ili A2)
Filološko i tekstološko istraživanje propovjednog korpusa starije hrvatske književnosti	objava izvornog znanstvenog rada, A1/A2
Književnopovijesna i tekstološka obrada tekstova neliturgijske glagoljske književnosti	identifikacija književnih izvora; kritičko izdanje teksta
Komparativističko istraživanje hagiografskih tema u glagoljskim rukopisnim zbornicima	priprema za objavljivanje izvornog znanstvenog rada
Kritička obrada i filološko istraživanje patrističkih tekstova hrvatskoglagoljskih brevijara	produbljanje dosadašnjih spoznaja i priprema znanstvenih članaka
2023.	
Filološko i književnopovijesno istraživanje hrvatskoglagoljskih pripovjednih tekstova	nastavak istraživanja i priprema studije
Filološko istraživanje hrvatskoglagoljskih zborničkih hagiografija	identifikacija izvora; transliteracija
Nastavak komparativnoga proučavanja narativnih tekstova u raznim hrvatskoglagoljskim spomenicima (kompozicija, retoričkofiguralni elementi, sadržajne varijacije)	produbljanje spoznaja, priprema materijala za objavu rada kateg. A1 il scopus)
Kritičko propitivanje primjenjivosti novijih književnoteorijskih metoda na sačuvani korpus hrvatskoglagoljskih narativnih i moralnopoučnih tekstova	nove spoznaje; priprema za objavljivanje rada
Istraživanje raznih načina estetskoga „uobličavanja“ poučnih sadržaja u hrvatskoglagoljskim zbornicima (pripovijedanje, propovjednost, pitanja i odgovori)	produbljanje znanja, prikupljanje i usustavljanje materijala
Istraživanje kratkih formi hrvatskoglagoljske književnosti	produbljanje dosadašnjih spoznaja

	i priprema znanstvenog članka
Istraživanje elemenata monaške duhovnosti u zborničkim tekstovima hrvatskoglagoljske književnosti	priprema za objavljivanje izvornog znanstvenog rada
Istraživanje recepcije europskih književnih izvora u hrvatskoj srednjovjekovnoj književnosti	objava izvornog znanstvenog rada A1/A2
2024.	
Filološko istraživanje hrvatskoglagoljskih zborničkih hagiografija	pisanje rada za objavu
Filološko i tekstološko istraživanje hrvatskoglagoljskih biblijskih tekstova	identifikacija izvora; transliteracija
Nastavak istraživanja raznih načina estetskoga „uobličavanja“ poučnih sadržaja u hrvatskoglagoljskim zbornicima	predaja rada u tisak (kateg. A1 ili scopus)
Usporedba (oblikovna, sadržajna i stilistička) raznih varijanti legendarnoga teksta u hrvatskoćirilicom i hrvatskoglagoljskom rukopisu	nove spoznaje, priprema rada za tisak
Nastavak suradnje na istraživanju i diseminaciji spoznaja o književnom opusu Hildegarde iz Bingena	produblјivanje spoznaja, priprema i objavljivanje rada (interdisciplinarni pristup)
Analiza hrvatskoglagoljskog propovjednog korpusa	izlaganje na znanstvenom skupu
Istraživanje pitanja autorstva u hrvatskoglagoljskoj moralnopoučnoj prozi	priprema za objavljivanje izvornog znanstvenog rada
Književnopovijesno istraživanje i kritička obrada hrvatskih glagoljskih propovjednih tekstova	objava izvornog znanstvenog rada A1/A2
2025.	
Filološko istraživanje hrvatskoglagoljskih biblijskih tekstova	komparacija izvora; pisanje studije
Tekstna zajednica hrvatskoglagoljskih zbornika – pokušaj rekonstrukcije na temelju sačuvanoga materijala – višegodišnji projekt	produblјivanje znanja i objava radova
Nastavak proučavanja hrvatskih srednjovjekovnih tekstova s medicinskom i bioetičkom tematikom	produblјivanje znanja, nove spoznaje, objava radova
Performativnost hrvatskoglagoljskih pripovjednih tekstova	produblјivanje znanja, priprema i predaja rada u tisak (kateg. A1 ili Scopus)
Neke od tipičnih srednjovjekovnih književnih metafora i simbola – književnoteoreijska raščlamba	produblјivanje spoznaja, priprema rada za tisak
Istraživanje retoričkih postupaka u moralnopoučnih tekstovima zapadnoeuropske proze	objava izvornog znanstvenog rada A1/A2
Istraživanje glagoljskih <i>sermones de sanctis</i>	produblјivanje dosadašnjih spoznaja

	i priprema znanstvenih članaka
--	-----------------------------------

V.3.ii. Istraživački projekt IP-2019-04 Hrvatske zaklade za znanost *Istraživanje starije hrvatskoglagoljske zborničke baštine*

Razdoblje trajanja: 1. veljače 2020. – 31. siječnja 2024.

Ciljevi: U središtu istraživanja projektnoga prijedloga je starija hrvatskoglagoljska zbornička baština, osobito najstariji cjelovito sačuvani hrvatskoglagoljski *Pariški (Borislavićev) zbornik Slave 73* iz 1375. godine. Dosadašnja istraživanja ovoga izuzetno vrijednog i opsežnog (296 pergamentnih folija) rukopisa pokazala su da bi bilo potrebno ne samo nastaviti nego i intenzivirati istraživanje zborničkoga sadržaja te proširiti proučavanje i na zborničke dijelove koji do sada nisu bili obuhvaćeni istraživanjima. Namjera je projektnoga prijedloga da se multidisciplinarnim filološkim istraživanjima, književnopovijesnim, tekstološkim, jezičnim analizama te povijesnoliturgijskim istraživanjima detaljno opiše *Pariški zbornik Slave 73*, istraže njegove društvene, liturgijske, književne i estetske funkcije te da se utvrdi odnos zbornika prema hrvatskoglagoljskoj liturgijskoj tradiciji (brevijarima, misalima, ritualima) i neliturgijskoj baštini (drugim zbornicima). Istraživački ciljevi projekta su: (1) pripremiti latinično transliterirano izdanje glagoljskoga *Pariškoga zbornika Slave 73*; (2) multidisciplinarno, književnopovijesno, tekstološko, jezično, povijesnoliturgijsko istraživanje najstarijega cjelovito sačuvanoga glagoljskoga zbornika; (3) istražiti *Pariški zbornik Slave 73* u kontekstu drugih hrvatskoglagoljskih liturgijskih i neliturgijskih spomenika. Utvrđivanje izvora i predložaka na temelju kojih je ovaj kodeks oblikovan, zasigurno će proširiti spoznaje o tragovima filoloških, književnih, liturgijskih i kulturnih utjecaja u srednjovjekovnoj Hrvatskoj.

Program rada	Cilj
2021.	
Transliteracija 2. dijela <i>Pariškog zbornika Slave 73</i>	Transliteracija
Izrada baze mrežne aplikacije; postavljanje teksta na digitalni repozitorij; posebno označavanje tekstova	Digitalizacija
Filološka istraživanja zborničkih pasionskih tekstova i psaltira	Priprema studija
Komparacija liturgijskog sadržaja <i>Pariškoga zbornika</i> s glagoljskim misalima i brevijarima	Analiza tekstova za komparaciju
Izlaganja na znanstvenim skupovima	Diseminacija rezultata istraživanja
Arhivska istraživanja; stručna usavršavanja	Nove spoznaje; analiza
2022.	
Transliteracija 2. dijela <i>Pariškog zbornika Slave 73</i>	
Izrada baze mrežne aplikacije; postavljanje teksta na digitalni repozitorij; posebno označavanje tekstova	Digitalizacija
Kolacioniranje, korigiranje transliteracije	Transliteracija
Filološka, tekstološka, liturgijska istraživanja zborničkih tekstova psaltira, oracija	Priprema studije
Izlaganja na znanstvenim skupovima	Diseminacija rezultata istraživanja

Arhivska, terenska istraživanja; stručna usavršavanja	Nove spoznaje; analize
2023.	
Nadogradnja digitalnog repozitorija; provjera sustava i praćenje pretraživanja	Digitalizacija
Kolacioniranje transliteracije; utvrđivanje varijanti	Transliteracija
Komparativna, filološka, povijesnoliturgijska istraživanja zborničkih tekstova	Pisanje studija
Izlaganja na znanstvenim skupovima	Diseminacija rezultata istraživanja
Arhivska, terenska istraživanja; stručna usavršavanja	Nove spoznaje; analize
2024.	
Završni pregledi transliteracije	Transliteracija
Zaključna istraživanja	Pisanje studija
Završna izvješća	

V.4. Odjel za povijest i kulturu glagoljaštva

Odjel za povijest i kulturu glagoljaštva slijednik je odjela Glagoljska paleografija koji je na Staroslavenskom institutu proizašao iz istoimenog znanstvenog Z-projekta, a implementiran je u Strategije 2010.-2015. i 2016.-2020.

Članovi Odjela sudjeluju u radu Znanstvenoga centra izvrsnosti za hrvatsko glagoljaštvo te oba znanstvenoistraživačka projekta HRZZ-a kojih je nositelj Staroslavenski institut

1. Srednjoročna i dugoročna istraživanja – nastavno na prethodni strateški dokument:

- istraživanja glagoljske i ćirilčke paleografije; definiranje mogućnosti OCR-a glagoljskih i ćirilčkih spomenika; analitička paleografija;
- istraživanja liturgijskih tekstova hrvatskoglagoljskih misalâ i brevijarâ, uvođenjem liturgijske tekstologije, kao nastavak na prethodna istraživanja
- objavljivanje knjige o počecima crkvenoslavenske liturgije (Kuhar)
- istraživanja u sklopu kompetitivnih projekata na institutu: *Interdisciplinarni pristup misalu kneza Novaka i Istraživanje starije hrvatskoglagoljske zborničke baštine*;
- institutski projekti: *Temelji paleografskog opisa najstarijih hrvatskih glagoljskih tekstova (XI.–XIII. st.)*; *Istraživanje glagoljske i crkvenoslavenske liturgijske tradicije*; *Izrada regesta notarskih koncepata i protokola*.

2. Istraživanja povijesti i kulture glagoljaštva

- institut se od samih početaka obvezao da će istraživati cjelovitu povijest glagoljaštva; budući da su članovi Odjela od 2017. istraživači s doktoratima iz znanstvenoga polja povijesti, sasvim bi bilo logično da se ta istraživanja intenziviraju kroz objavu rukopisnih povijesnih vrela pisanih kurzivnom glagoljicom i hrvatskom ćirilicom te studija o glagoljaštvu;
- preporuka je da članovi Odjela projektno surađuju s drugima istraživačima osobito s polja filologije kao temeljnoga na Institutu;
- predviđa se razvoj istraživanja na polju kulturologije i prezentacija baštine glagoljaštva kao temeljne baštine Hrvatske; istraživačko i kulturno povezivanje s drugim slavenskim zemljama čije pismenosti izviru iz ćirilometodske tradicije.

3. Liturgiolška i teološka istraživanja hrvatskoglagoljskih tekstova:

Odjel prema stručnim kvalifikacijama svojih članova također može postati središtem za teološko-liturgijska i povijesno-liturgijska istraživanja te za povijest staroslavenske liturgije u komparativnom okruženju s latinskom liturgijom i za detaljnu analizu liturgijskih jedinica i cjelina kodeksa. Potiče se također i povijesno-teološko istraživanje hrvatskoglagoljskih zborničkih tekstova s kontekstualizacijom i komparacijom sa srednjovjekovnim latinskim teološkim tekstovima.

Predviđeno je stvaranje kataloga hrvatskoglagoljskih misala i brevijara s njihovim liturgijskim opisom sukladno recentnim metodama katalogizacije liturgijskih rukopisa i tiskovina.

Predviđen je i daljnji razvoj metodologije istraživanja: liturgijskih tekstova, teoloških tekstova u okvirima hrvatskoglagoljske pisane baštine; izrada popisa teoloških tekstova u zbornicima hrvatskoglagoljske tradicije s teološkom tekstualnom analizom, kontekstualizacijom i komparativnom analizom s latinskim izvornicima; ostvarenje suradnje sa srodnim znanstvenim institucijama u Europi i Hrvatskoj (Vestigia, Graz; Centar za jeronimovske studije, Split; i drugo). Svi istraživački planovi za ovu Strategiju predviđaju diseminaciju znanstvenih rezultata u publikacijama koje su indeksirane u znanstvenim bazama WoS i Scopus, te u sudjelovanju na međunarodnim znanstvenim konferencijama u Hrvatskoj i inozemstvu.

Program rada	Cilj
2021.	
Paleografski opis najstarijih hrvatskih glagoljskih tekstova	Uspostava reprezentativnoga

	korpusa, paleografsko istraživanje, opisana pojedina slova, kontekstualizacija i usporedba pojedinih svojstava odabranog korpusa, objavljen rad „Oblikovanje novog slovnog modula u glagoljici XIII. st.
Rad na pripremi i uređenju knjige o počecima crkvenoslavenske liturgije (Kuhar)	Knjiga pripremljena za objavljivanje
Liturgijska istraživanja: stvaranje korpusa euholoških tekstova	Izrađivanje popisa korpusa za katalogizaciju; izrađivanje metodologije za stvaranje kompendija euholoških tekstova misala i brevijara
Kulturološka istraživanja i kulturna prezentacija glagoljaštva	Postavljanje istraživačkog programa za kulturološka istraživanja
Izrada regesta notarskih koncepata i protokola	Izrađen regist i priređena te objavljena studija
Sudjelovanje na međunarodnim konferencijama ²	Pripremljen i prezentiran znanstveni rad
Objavljivanje članaka u znanstvenim časopisima ³	Objavljeni radovi iz polja paleografije, liturgike i povijesti glagoljaštva
2022.	
Liturgijska istraživanja: stvaranje korpusa euholoških tekstova; priprema za katalogiziranje hrvatskoglagoljskih misala i brevijara	Skupljanje korpusa euholoških tekstova (1/3); izrađena metodologija katalogiziranja
Povijesno-teološka istraživanja hrvatskoglagoljske zborničke literature: stvaranje metodologije teoloških istraživanja u zbornicima hrvatskoglagoljske tradicije	Pripremanje programa za istraživanja
Kulturološka istraživanja i kulturna prezentacija glagoljaštva	Rad na kulturološkim istraživanjima i

² Previđena je diseminacija na znanstvenim konferencijama temeljena na istraživanjima navedenima u Strategiji.

³ Predviđeno je objavljivanje u domaćim i stranim znanstvenim časopisima na stranom jeziku radi boljeg dosegat čitatelja i diseminacije preko citiranja

	prezentacija glagoljaštva
Sudjelovanje na međunarodnim konferencijama	Pripremljen i prezentiran znanstveni rad
Objavljivanje članaka u znanstvenim časopisima	Objavljeni radovi iz polja paleografije, liturgike i povijesti glagoljaštva
2023.	
Liturgijska istraživanja: stvaranje korpusa euholoških tekstova; katalogiziranje hrvatskoglagoljskih misala i brevijara	Skupljanje korpusa euholoških tekstova; katalogiziranje (2/3) glagoljskih liturgijskih knjiga
Povijesno-teološka istraživanja hrvatskoglagoljske zborničke literature: stvaranje korpusa teoloških tekstova u hrvatskoglagoljskoj zborničkoj literaturi	Skupljanje korpusa teoloških tekstova (1/3)
Kulturološka istraživanja i kulturna prezentacija glagoljaštva	Rad na kulturološkim istraživanjima i prezentacija glagoljaštva
Sudjelovanje na međunarodnim konferencijama	Pripremljen i prezentiran znanstveni rad
Objavljivanje članaka u znanstvenim časopisima	Objavljeni radovi iz polja paleografije, liturgike i povijesti glagoljaštva
2024.	
Liturgijska istraživanja: stvaranje korpusa euholoških tekstova; katalogiziranje hrvatskoglagoljskih misala i brevijara	Skupljanje korpusa euholoških tekstova (3/3); katalogiziranje (2/3) glagoljskih liturgijskih knjiga
Povijesno-teološka istraživanja hrvatskoglagoljske zborničke literature: stvaranje korpusa teoloških tekstova u hrvatskoglagoljskoj zborničkoj literaturi	Skupljanje korpusa teoloških tekstova (2/3)
Kulturološka istraživanja i kulturna prezentacija glagoljaštva	Rad na kulturološkim istraživanjima i prezentacija glagoljaštva
Sudjelovanje na međunarodnim konferencijama	Pripremljen i prezentiran znanstveni rad
Objavljivanje članaka u znanstvenim časopisima	Objavljeni radovi iz polja paleografije, liturgike i povijesti glagoljaštva

2025.	
Liturgijska istraživanja: objavljivanje dijela korpusa euholoških tekstova ⁴ ; katalogiziranje hrvatskoglagoljskih misala i brevijara	Objavljen dio korpusa euholoških tekstova; katalogiziranje (3/3) glagoljskih liturgijskih knjiga; objavljivanje kataloga misala ⁵
Povijesno-teološka istraživanja hrvatskoglagoljske zborničke literature: stvaranje korpusa teoloških tekstova u hrvatskoglagoljskoj zborničkoj literaturi	Skupljanje korpusa teoloških tekstova (3/3) i pripremljen korpus za analizu ⁶
Kulturološka istraživanja i kulturna prezentacija glagoljaštva	Rad na kulturološkim istraživanjima i prezentacija glagoljaštva
Sudjelovanje na međunarodnim konferencijama	Pripremljen i prezentiran znanstveni rad
Objavljivanje članaka u znanstvenim časopisima	Objavljeni radovi iz polja paleografije, liturgike i povijesti glagoljaštva

⁴ Djelomičnost korpusa se odnosi na: a. korpus euhologija iz misala, b. korpus euhologija iz brevijara, c. korpus euhologija obrednih tekstova. Stvaranje korpusa (kompendija) povezano je s radom na kompetitivnim projektima i na Znanstvenom centru izvrsnosti.

⁵ Za ovu godinu planirano je objavljivanje digitalnog i tiskanog kataloga hrvatskoglagoljskih misala sukladno recentnim znanstvenim postavkama (primjer: *Codices liturgici latini antiquiores*, vol. I-III koji je temeljna relevantna literatura za povijesno-liturgijska istraživanja)

⁶ U daljnjim postupcima analiza teoloških tekstova, kontekstualizacija i komparacija s latinskim izvornicima.

VI. plan organizacijskoga razvoja Staroslavenskoga instituta

Prema važećim propisima Staroslavenski institut treba steći (najmanje) 15 znanstvenika u radnom odnosu s punim radnim vremenom, od čega najmanje 3 u znanstvenom području u kojem obavlja znanstvenu djelatnost (čl. 7. st. 3. *Pravilnika za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti, uvjetima a reakreditaciju znanstvenih organizacija i sadržaja dopusnice*)

U vrijeme akreditacije 2014. godine Staroslavenski je institut imao u radnom odnosu s puni radnim vremenom 11 znanstvenika, svih 11 u znanstvenome području humanističkih znanosti. Stoga se u području ustroja radnih mjesta kao središnji cilj tijekom razdoblja na koje se odnosi ovaj dokument određuje postizanje ukupnoga broja od 15 znanstvenika u radnom odnosu s punim radnim vremenom.

VI.1. Ustroj radnih mjesta Staroslavenskoga instituta, kao i znanstvenih zvanja

III.1.B. strateški ciljevi u pogledu ustroja radnih mjesta

i) ukupan broj zaposlenika s omjerom znanstvenih i neznanstvenih radnih mjesta

Ukupan je broj zaposlenika od studenoga 2017. do listopada 2020. pao s 22 na 18. Pri vrednovanju te činjenice treba uzeti u obzir dvije činjenice. Prva, smanjenje se broja radnih mjesta odnosi na neznanstvena radna mjesta. Druga, nadležnom su ministarstvu sredinom 2020. godine upućena 4 zahtjeva za raspis natječaja, svi za radna mjesta znanstvenog osoblja: 2 asistenta (razvojni koeficijenti), 2 za radna mjesta znanstvenih suradnika. Pred samu predaju ovog dokumenta Upravnome vijeću na razmatranje (tj. 10.12.2020.), iz nadležnog je ministarstva stigla suglasnost za raspis natječaja za 1 radno mjesto znanstvenog suradnika, a zahtjevi za preostala 3 radna mjesta su – kao i srodni zahtjevi s drugih znanstvenih institucija – još u čekanju.

U razdoblju na koje se odnosi ovaj dokument planira se dodatno povećanje znanstvenih radnih mjesta te povoljnije ustrojena piramidalna struktura hijerarhija znanstvenih radnih mjesta:

Struktura radnih mjesta

	listopad 2020.	prosinac 2025.
Znanstvena radna mjesta na neodređeno radno vrijeme, puno radno vrijeme	13	15
Ravnatelj	1	1
Znanstvena radna mjesta na određeno radno vrijeme, puno radno vrijeme (razvojni koeficijenti)	1	2
Knjižničar	1	1
Pravno-računovodstveno-opća služba	2	2
Ukupno	18	21

Struktura znanstvenih radnih mjesta

	listopad 2020.	prosinac 2025.
Znanstveni savjetnik, II. izbor	2	1
Znanstveni savjetnik, I. izbor	2	3
Viši znanstveni suradnik	1	4
Znanstveni suradnik	8	7
Ukupno	13	15

VII. Najvažniji strateški ciljevi za predmetno razdoblje

Najvažniji se strateški ciljevi Staroslavenskoga instituta u razdoblju 2021. – 2025. mogu klasificirati na sljedeći način:

- i) područje znanstvenoistraživačke djelatnosti
 - očuvanje obujma i raspona znanstvenih istraživanja u nepovoljnim uvjetima preseljenja u privremene prostore (Ekonomski institut)

- ii) organizacijska struktura, struktura radnih mjesta
 - daljnje približavanje traženom broju znanstvenih radnih mjesta za dobivanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti (15)
 - uspostava povoljnije hijerarhije znanstvenih radnih mjesta

- iii) diseminacija (uključujući institutsku nakladničko-izdavačku djelatnost)
 - očuvanje količine objavljenih znanstvenih knjiga i članaka
 - nastojanje da se poveća broj knjiga i članaka objavljenih u izdanjima posebno uglednih izdavača, zbog povećanja mogućnosti utjecaja i dosega objavljenih ishoda istraživanja
 - objava četiri cjelovitih hrvatskoglagoljskih misala i brevijara, u faksimilu i transliteraciji (*Prvoga i Drugog beramskog misala, Prvoga beramskog brevijara, Brevijara Vida Omišljanina*)
 - optimizacija poslova u području institutske nakladničko-izdavačke djelatnosti (*Slovo*, objavljivanje knjižnih izdanja)

- iv) javno djelovanje
 - ojačanje digitalnih načina komunikacije u javnom prostoru (uspostava funkcionalnijih mrežnih stranica u smislu komunikacije s javnosti, također moguća uspostava profila na društvenim mrežama procijeni li se to pogodnim)
 - nastojanje da se uspostave veze s komercijalnim, kulturnim, obrazovnim subjektima koje mogu preuzeti dio učinkovite komunikacije ishoda znanstvenih spoznaja o hrvatskom glagoljaštvu

- v) poslovni vidovi Instituta
 - odabrati način na koji će se zgrada sjedišta Instituta obnavljati i moguće prilagoditi
 - izrada ukupne dokumentacije za obnovu i moguće prilagodbe
 - učiniti sve što je moguće da počne obnova i moguća prilagodba zgrada sjedišta Staroslavenskoga instituta (napomena: u trenutku usvajanja ovog dokumenta, još nije određen opći pravni i praktični okvir obnove zgrada oštećenih zemljotresom).

VIII. praćenje uspješnosti provedbe strateškoga programa

Uspješnost se provedbe postupaka institutskih znanstvenih istraživanja u razdoblju od 2021. do 2025. prati na sljedeće načine:

- podnošenjem redovitog godišnjeg izvješća o znanstvenoj djelatnosti nadležnom ministarstvu, tj. Ministarstvu znanosti i obrazovanja (a po potrebi i neredovitim takvim izvješćima)
- podnošenje izvješća Ministarstvu znanosti i obrazovanja (za znanstvenoistraživački rad u okviru Znanstvenoga centra izvrsnosti) i Hrvatskoj zakladi za znanost (za znanstveni projekt koji podupire ta zaklada)
- podnošenjem izvješća ravnatelja Upravnome vijeću: o redovitom radu, o provedbi pojedinih točaka strateških planova i o provedbi godišnjih planova rada
- redovitim radom Znanstvenoga vijeća koje u svojoj nadležnosti ima provođenje znanstvene politike Instituta
- redovitim sastancima pojedinih odjela te skupina znanstvenika okupljenih oko pojedinih projekata

Ovaj Strateški program znanstvenih istraživanja i razvoja *Staroslavenskoga instituta 2021.–2025.* je usvojilo Upravno vijeće na prijedlog ravnateljice, a nakon prethodne rasprave na 46. sjednici Znanstvenoga vijeća Staroslavenskoga instituta održane dana 20. listopada 2020.

URBROJ: 677/2020 od 18. prosinca 2020.

RAVNATELJICA

dr. sc. Vida Vukoja, v.r.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA

dr. sc. Željko Jozić, v.r.